Dziennik Urzędowy

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

Nr 3 **ŁÓDŹ, dnia 15 marca 1948 r.** **Rocznik III**

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Część urzędowa

Poz. 24.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 7 października 1947 r. Nr VI Pg-2759/47
w sprawie wprowadzenia do szkół średnich wszystkich typów zajęć pn. „Zagadnienia społeczno-wychowawcze“.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

1. Na okres przejściowy do szkół średnich wszystkich typów, zarówno ogólnokształcących, zawodowych jak i dla dorosłych, do wszystkich klas, w których nie jest wykładana „Nauka o Polsce i świecie współczesnym“ lub „Zagadnienia życia współczesnego“, a mianowicie: do kl. II i III gimnazjów ogólnokształcących, klas przygotowawczych i I liceów pedagogicznych, do kl. I liceów zawodowych nowego typu, I i II gimnazjów zawodowych, kl. I i II trzyletnich liceów zawodowych, kl. I dwuletnich liceów zawodowych oraz na III, IV, V i VI semestrze gimnazjów i leceów dla dorosłych — wprowadza się zajęcia pn. „Zagadnienia społeczno-wychowawcze“ w wymiarze 1 godziny tygodniowo.
2. Zezwala się na prowadzenie „Zagadnień społeczno-wychowawczych" również w klasach, w których „Nauka o Polsce i świecie współczesnym“ jest wykładana — o ile rada pedagogiczna uzna prowadzenie ich za pożądane.
3. Podstawowa tematyka oraz formy, jakie obowiązywać będą w pracy nad realizacją programu „Zagadnień społeczno-wychowawczych“ podane zostaną w oddzielnej instrukcji.
4. Zajęcia pn. „Zagadnienia społeczno-wychowawcze“ w szkołach średnich ogólnokształcących zalicza się do III kategorii przedmiotów, w szkołach zawodowych zaś do IV kategorii przedmiotów.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1947 r.

Minister
(—) St. Skrzeszewski

Poz. 25.

INSTRUKCJA MINISTERSTWA OŚWIATY
z dnia 7 października 1947 r. Nr VI-Pg-2759/47
w sprawie realizacji „Zagadnień społeczno-wychowawczych“.

Młodzież, która pobierała dotychczas naukę w gimnazjum ogólnokształcącym, w zasadzie nie zetknęła się w sposób systematyczny z zagadnieniami, stanowiącymi treść „Nauki o Polsce i świecie współczesnym".

W celu dopomożenia szkole do spełnienia jej zadań wychowawczych i osiągnięcia wyników, których demokratyczne państwo polskie po niej oczekuje — zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 7 października 1947 r. (Nr VI Pg-2759/47) wprowadzone zostały na okres przejściowy do wszystkich typów szkół średnich zajęcia p. n. „Zagadnienia społeczno-wychowawcze" w wymiarze 1 godz. tygodniowo.

Celem tych zajęć winno być uwydatnienie i doprowadzenie do zrozumienia konkretnie istniejących warunków bytu narodu polskiego, form organizacyjnych i zasad, jakimi się kieruje Polska Ludowa w dążeniu do wytworzenia i upowszechnienia doskonalszych form życia dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Celem tych zajęć winno być systematyczne oddziaływanie wychowawcze na młodzież przez pogłębienie znajomości osiągnięć, które w nieproporcjonalnie krótkim czasie uzyskał naród polski, krocząc po swej nowej drodze dziejowej poprzez ugruntowanie przywiązania do Polski Ludowej i do zasad, na jakich budujemy nasz byt narodowy, wreszcie poprzez budzenie entuzjazmu, gotowości do wysiłku i ofiar w pracy nad odbudową i demokrotyczną przebudową naszego życia.

Metoda winna prowadzić zainteresowania poprzez konkretne zestawienie dowodów i faktów do rzeczywistego obrazu życia i pracy narod. Na tej podstawie poznawczo-rozumowej winny wystąpić momenty przeżyć emocjonalnych, zmierzające do wykorzystania właściwości okresu młodzieńczego, ujawniających się w pracy i działalności dla dobra ogółu.

Organizację zajęć z zakresu zagadnień społeczno-wychowawczych w szkołach wszystkich typów oprzeć należy na szczegółowym planie okresowym, opracowanym i przyjętym przez plenum rady pedagogicznej. Plany okresowe zaakceptowane przez dyrekcję szkoły należy przesłać do Kuratorium najpóźniej do dnia 1 (pierwszego) miesiąca danego okresu.

Plan na pierwszy okres rb. należy przesłać do dnia 30 października. W celu ułatwienia radom pedagogicznym pracy nad układaniem planu okresowego oraz wytyczenia właściwej linii postępowania w doborze treści Ministerstwo podaje szereg przykładowych tematów do wyboru.

Wybrane tematy z obowiązującego spisu winny być uzupełnione 25—30% tematami sformułowanymi przez radę pedagogiczną. Na materiał stanowiący osnowę i trzon danej jednostki tematycznej należy dobierać aktualne konkretne fakty, górujące znaczeniem w danym momencie w życiu zbiorowym i z niego wyprowadzać sugestie etyczne, (np. zwalczanie egoizmu jednostkowego albo grupowego, budzenie szacunku i entuzjazmu dla społecznie użytecz-

nej pracy i wysiłku zbiorowego, tłumienie nienawiści rasowej itd.). Należy przy tym unikać wszelkiej frazeologii, zbędnego emocjonalizowania zagadnień i moralizatorstwa, ujawniać natomiast prawdziwe przyczyny aspołecznych skłonności w człowieku i krzywdę, jaką wyrządza społeczeńswu destrukcyjna działalność czynników reakcji i zacofania.

Dobór form realizacyjnych Ministerstwo pozostawia inwencji rady pedagogicznej i nauczyciela prowadzącego zajęcia „Zagadnień społeczno-wychowawczych". Należy przytym dbać o ich urozmaicenie, atrakcyjność i dostosowanie do tematu.

Zagadnienie „z frontu odbudowy" może być np. opracowane na zasadzie dłuższej indywidualnej obserwacji, badań i wywiadów prowadzonych przez uczniów w przydzielonym im terenie i ewentualnym udziale ochotniczym w pracach publicznych.

Temat „sukcesy produkcji" — może mieć charakter tzw. sprawozdań prasowych, przygotowanych przez zespoły uczniów za pewien okres. Zebrane w ten sposób wiadomości — artykuły, dane statystyczne, wykresy i ilustracje mogą znaleźć swój wyraz i rozpowszechnienie w postaci gazetki ściennej.

Działalność samorządu lokalnego, Powiatowych i Wojewódzkich Rad Narodowych można związać (o ile to będzie możliwe) z pobytem na jednym z zebrań oraz bezpośrednim zetknięciem się z wybitniejszymi działaczami terenu.

Przygotowanie niektórych pogadanek może Rada Pedagogiczna, na wniosek nauczyciela prowadzącego zajęcia, powierzyć nauczycielom specjalistom z grona nauczycielskiego lub zaprosić prelegentów z poza personelu nauczycielskiego.

Z zasady w celu uzyskania jak najbardziej żywego kontaktu z czynnikami reprezentującymi dane zagadnienia, do wygłaszania pogadanek takich jak „główne partie polityczne" należy zapraszać wybitniejszych przedstawicieli partii demokratycznych, do zagadnień związanych z organizacjami młodzieżowymi przygotowanych odpowiednio przedstawicieli organizacji młodzieżowych, do zagadnień wojskowych— przedstawicieli wojska. Pożądanym jest również, aby uczniowie klas licealnych brali czynny udział, a nawet sami organizowali pogadanki i zajęcia dla klas niższych. Zasadą ogólną w doborze sposobów i środków opracowania poszczególnych zagadnień powinno być unikanie form biernych, zmuszających ucznia do biernego wysłuchania prelekcji. Lekcje „zagadnień społeczno-wychowawczych" powinny stwarzać okazję do wychowania poprzez działanie, poprzez czynny stosunek młodzieży zarówno w przygotowaniu zajęć jak i w czasie ich przebiegu.

Ministerstwo poleca powierzać prowadzenie „Zagadnień społeczno - wychowawczych" tym osobom spośród grona pedagogicznego, które posiadają największe wyrobienie społeczne, orientację polityczną, autorytet i powagę wśród młodzieży oraz zdolności organizacyjne. Cały personel szkolny jest obowiązany do pomocy i współdziałania w realizacji uchwalonego przez radę pedagogiczną programu „Zagadnień społeczno-wychowawczych".

Opiekę ogólną nad programem „Zagadnień społeczno-wychowawczych" i jego realizacją sprawuje dyrektor szkoły. Odpowiedzialność za należytą organizację „Zagadnień społeczno-wychowawczych" ponosi cała rada pedagogiczna wraz z dyrektorem szkoły.

Spis przykładowych tematów na rok szkolny 1947/48 do wyboru

1. Stały przegląd naczelnych zagadnień i wydarzeń z zakresu polityki wewnętrznej i zagranicznej (co dwa miesiące).

2. Granice, terytorium, ludność, bogactwa naturalne naszego kraju.

3. Dochód społeczny, jego formy, źródła i podział w Polsce przedwrześniowej i współczesnej; walka o obniżenie cen — walka o sprawiedliwy podział dochodu społecznego.

4. Ustawa PKWN o reformie rolnej z dnia 6. września 1944 r., proces jej realizacji i przebudowa ustroju agrarnego Polski.

6. Odrodzone Wojsko Polskie — zbrojne ramię narodu.

7. Ziemie Odzyskane, ich bogactwa, ich możliwości gospodarcze i znaczenie dla Polski.

8. Polityka zagraniczna Polski Ludowej — sojusze i układy. Polska w rodzinie narodów słowiańskich. Polska w ONZ. Polska wobec kwestii Niemiec.

9. Dorobek Polski w zakresie odbudowy zniszczeń wojennych i przebudowy społeczno-gospodarczej, 22. VII. 1944 r. — 22. VII. 1947 rok.

10. Dorobek Polski Ludowej w zakresie ustawodawstwa (np. ustawodawstwo pracy, odpowiedzialność za przestępstwa wojenne, ustawodawstwo dotyczące stanowiska i praw kobiety, ustawodawstwo w zakresie zwalczania szkodnictwa gospodarczego itp.).

11. Mała Konstyucja — Prezydent Rzeczypospoltiej. Sejm. Rada Pańtwa.

12. Samorząd terytorialny i gopodarczy, jego formy i organizacja: działalność Rad Narodowych na danym terenie.

13. Organizacja świata pracy, związki zawodowe, ich zadania i rola w Polsce współczesnej.

14. Narodowy plan gospodarczy — jego założenia, istota i cele; jak dany teren uczestniczy w jego realizacji.

16. Możliwości i drogi kształcenia zawodowego w nowej Polsce (z uwzględnieniem morza — uwaga dla referenta).

17. Organizacja szkolnictwa wyższego i nauki, instytucje naukowe.

18. Szeroki dostęp do morza i jego znaczenie dla narodu i państwa.

19. Partie polityczne, ich rola w życiu państwa i społeczeństwa.

20. Organizacje ideowo-wychowawcze młodzieży i ich działalność.

21. Nowy człowiek w nowej Polsce.

22. Państwa słowiańskie po drugiej wojnie światowej w procesie przebudowy demokratycznej.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr Ż. Kormanowa

Poz. 26.

ZARZĄDZENIE
Ministerstwa Oświaty

z dnia 10 grudnia 1947 r. (Nr VI Pg-3529/47)

w sprawie znaczenia nauki o Polsce i świecie współczesnym

Ministerstwo kilkakrotnie podkreśliło znaczenie nauki o Polsce i świecie współczesnym, jako przedmiotu, szczególnie przydatnego do wychowania rzetelnie demokratycznego.

Dotychczasowe obserwacje uprawniają do wniosku, że niektórzy nauczyciele tego przedmiotu na ogół ograniczają się do realizacji celów poznawczych, wskazanych w programie, nie osiągając w zadowalającej mierze celów wychowawczych.

W związku z powyższym przypomina się ob. ob. Kuratorom i zaleca, co następuje:

1. Naukę o Polsce i świecie współczesnym należy otoczyć specjalną troską.

2. Nauczanie tego przedmiotu należy powierzać wyłącznie tym nauczycielom, którzy łączą odpowiednie przygotowanie naukowe i dydaktyczne z aktywną postawą w życiu społecznym, z należytą orientacją polityczną. Ideowość, pedagogiczny takt, powaga wśród młodzieży, jej zaufanie i przyjazna życzliwość — te walory nauczyciela gwarantują pozytywne wyniki wychowawcze.

3. Należy umożliwiać młodzieży stały osobisty kontakt z przodującymi i cieszącymi się autorytetem przedstawicielami życia społecznego i politycznego oraz wojskowości w ramach prac organizacji młodzieżowych, podczas uroczystości, związanych z tematyką nauki o Polsce i świecie współczesnym, oraz podczas lekcji specjalnych, których tematy zyskują w ten sposób na pogłębieniu przez wykład i dyskusję.

4. Do lekcyj włączać stałe materiały i fakty z prasy i życia, ilustrujące wszechstronne osiągnięcia Polski w dziele odbudowy i utrwalenia gospodarczego, społecznego, politycznego i kulturalnego Demokracji Ludowej.

5. Wykorzystać wszystkie lokalne możliwości dla ukazania młodzieży funkcjonowania i sprawności instytucji państwowych i społecznych (kopalnie, huty, fabryki, rady narodowe, rady zakładowe, spółdzielnie, koleje, radio, poczta, teatr, kino, instytucje i organizacje oświatowe itd.).

6. Ułatwić młodzieży korzystanie z prasy codziennej i tygodniowej, z wydawnictw i publikacyj, z bibliotek pozaszkolnych, wartościowych widowisk (przedstawień scenicznych, filmowych, koncertów, odczytów, prelekcji radiowych) oraz wycieczek społecznych dalszych i bliższych.

7. Starannie, twórczo i zespołowo przygotować szkolne uroczystości patriotyczne i społeczno-polityczne, które powinny dawać głębsze przeżycia emocjonalne i artystyczne.

8. Cele wychowawcze nauki o Polsce i świecie współczesnym należy uczynić przedmiotem troski całej rady pedagogicznej, która winna je realizować w całej szkole według uzgodnionego, rocznego planu pracy wychowawczej.

9. Należy przyśpieszyć zorganizowanie ośrodka metodycznego tego przedmiotu, umożliwić mu wszelkie prace i ułatwić utrzymanie stałego kontaktu z nauczycielami, zwłaszcza przez udostępnienie wydawnictw i materiałów o charakterze pomocniczym.

Zarazem zachęca się wszystkich nauczycieli, kierowników ośrodków metodycznych nauki o Polsce i świecie współczesnym i Kuratoria do nadsyłania spostrzeżeń, dotyczących programu, potrzeb, ewentualnie trudności w nauczaniu oraz udatnych prób rozwiązywania tych trudności, celem wykorzystania ich w pracy innych szkół. Materiały te należy kierować do Dep. VI Ministerstwa Oświaty.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr Ż. Kormanowa

Poz. 27.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty

z dnia 28 września 1946 r. (Nr II KN-2104/46)

o regulaminie egzaminu końcowego w Seminariach dla Wychowawczyń Przedszkoli

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustanawia się tymczasowy regulamin egzaminu końcowego w Seminariach dla Wychowawczyń Przedszkoli.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1947 r. Jednocześnie traci moc obowiązującą regulamin egzaminu końcowego wprowadzony zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 28 października 1929 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 13, poz. 186).

(—) Czesław Wycech
Minister Oświaty:

TYMCZASOWY REGULAMIN
egzaminu końcowego w Seminariach dla Wychowaczyń Przedszkoli.

Rozdział I.

Egzamin absolwentek Seminariów dla Wychowawczyń Przedszkoli państwowych oraz prywatnych, posiadających prawa zakładów państwowych

§ 1. Celem egzaminu jest stwierdzenie:

a) czy kandydatka osiągnęła taki stopień ogólnego rozwoju umysłowego oraz przygotowania zawodowego, jaki jest niezbędny do sprawowania obowiązków wychowawczyni w przedszkolu,

b) w jakiej mierze jest ona przygotowana do dalszego samokształcenia i do dalszej pracy nad sobą.

§ 2. Egzaminy odbywają się z reguły w końcu każdego roku szkolnego. Ścisłe terminy egzminów w poszczególnych zakładach wyznaczają Kuratoria Okręgów szkolnych.

§ 3. Do przeprowadzenia egzaminu Kurator Okręgu Szkolnego powołuje Państwową Komisję Egzaminacyjną. W skład Komisji Egzaminacyjnej wchodzą:

a) delegat Kuratorium jako przewodniczący Komisji,

b) przełożona szkoły, której uczennice zdają egzamin,

c) egzaminatorzy z tych przedmiotów, któ re wchodzą w skład egzaminów.

Kurator może powołać przełożoną danej szkoły na przewodniczącą Komisji lub powierzyć jej przewodnictwo na egzaminach piśmiennych w zastęptswie przewodniczącego. Może również powołać nauczycieli innej szkoły na egzaminatorów.

§ 4. W sprawach każdej uczennicy głosują: przewodniczący, przełożona szkoły oraz egzaminatorzy z tych przedmiotów, z których zdaje egzamin bądź piśmienny, bądź ustny, bądź piśmienny i ustny.

Członkowie Komisji obowiązani są do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach. W wyjątkowych wypadkach powinni uzyskać zwolnienie od przewodniczącego.

Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwyczajną większością głosów.

W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w bezwzględnej tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko przewodniczący Komisji.

§ 5. Do dnia 31 marca każdego roku dyrekcje seminariów przesyłają do Kuratorium Okręgu Szkolnego następujące dane, potrzebne do utworzenia Komisji Egzamnacyjnej dla uczennic szkół:

1) listę uczennic ostatniej klasy Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli z zaznaczeniem, jakiego wyboru przedmiotów dokonały w myśl § 9,

2) listę nauczycieli tejże klasy,

3) po 6 tematów wypracowań piśmiennych z języka polskiego i przedmiotów pedagogicznych zaproponowanych przez nauczycieli tych przedmiotów w porozumieniu z przełożoną Zakładu.

§ 6. Tematy te przesyła przełożona do Kuratorium Okręgu Szkolnego w opieczętowanych kopertach.

Tematy te winny być zachowane w bezwzględnej tajemnicy.

§ 7. Kuratorium ustala po 3 tematy z każdego przedmiotu wybierając je spośród tematów zaproponowanych przez Zakład lub też wyznaczając inne.

Wyznaczone tematy Kuratorium w zapieczętowanej kopercie przesyła dyrekcji Zakładu.

§ 8. Na tydzień przed rozpoczęciem egzaminu piśmiennego Rada Pedagogiczna, złożona z nauczycieli ostatniej klasy Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli pod przewodnictwem przełożonej szkoły dopuszcza uczennice do egzaminu na podstawie ich rocznych stopni. Najpóźniej następnego dnia przełożona szkoły zawiadamia o tym uczennice.

Uczennica jest dopuszczona do egzaminu końcowego, jeżeli posiada oceny roczne conajmniej dostateczne.

Uczennica, która nie została dopuszczona do egzaminu i występuje ze szkoły, otrzymuje zaświadczenie, że była uczennicą ostatniej klasy Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli i że nie została dopuszczona do egzaminu. Może ona zdawć egzamin końcowy Seminarium dla Wychowawczyń Przeszkoli w charakterze eksternistki nie wcześniej niż po upływie roku.

§ 9. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny odbywa się:

1) z języka polskiego,

2) z przedmiotów pedagogicznych, wchodzących w skład programu Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli, a potraktowanych łącznie jako jeden przedmiot egzaminacyjny.

Egzamin ustny obejmuje:

1) język polski,

2) przedmioty pedagogiczne, do których zalicza się pedagogikę, psychologię pedagogiczną, metodykę wychowania przedszkolnego i higienę dziecka i przedszkoła.

3) jeden spośród następujących przedmiotów, zależnie od wyboru zdającej: nauka o Polsce, przyrodoznawstwo, matematyka.

§ 10. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, przełożona Seminarium otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień, w obecności przewodniczącego Komisji

Egzaminacyjnej i ogłasza nadesłane tematy uczennicom. Każda z uczennic wybierą jeden z podyktowanych im tematów z języka polskiego i z przedmiotów pedagogicznych.

Uczennice opracowują wybrane tematy w odpowiednio dobranej sali szkolnej pod kontrolą przewodniczącego Komisji lub w jego zastępstwie przełożonej Seminarium (§ 3) i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Na wypracowanie z języka polskiego i przedmiotów pedagogicznych przeznacza się po 5 godzin, bez wliczenia czasu zużytego na podyktowanie uczennicom tematów. Zdającym nie wolno przynosić ze sobą na egzamin papieru ani żadnych pomocy. Papier otrzymują one z rąk członków Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinny zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

Jeżeli uczennica podczas egzminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi, lub innym w tym pomaga, przewodniczący Komisji powinien ją skreślić z listy zdających. W wyjątkowych przypadkach przewodniczący może ją dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego, przyczym nowy temat egzaminu wyznacza przewodniczący Komisji w porozumieniu z egzaminatorami.

§ 11. Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na marginesie wypracowania. Ocenę ostateczną ustala przewodniczący.

Może on wystawić ocenę niezgodną z oceną egzaminatorów; zmianę powinien jednak umotywować piśmiennie przy ustaleniu oceny.

§ 12. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna omawia i zestawia wyniki egzaminów piśmiennych poszczególnych uczennic. Uczennica, która otrzymała z dwu wypracowań egzaminu piśmiennego albo tylko z języka polskiego oceny niedostateczne, nie może być dopuszczona do egzaminu ustnego.

§ 13. Na egzamin ustny należy przygotować wykazy ocen rocznych, otrzymanych przez kandydatki w czasie ich nauki w Seminarium, protokóły egzaminów sporządzone wg załączonego wzoru (zał. Nr 1) z wpisanymi ocenami egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydatek, ich prace piśmienne, wykonane w ostatnim roku nauki szkolnej oraz pomoce, potrzebne przy zdawaniu egzaminów.

§ 14. Kandydatki mogą być zwolnione od egzaminu ustnego z przedmiotów objętych egzaminem piśmiennym, o ile w ostatnim roku nauki i na egzaminie piśmiennym uzyskały ocenę bardzo dobrą.

§ 15. Ustny egzamin odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji. W razie potrzeby prezwodniczący wyznacza zastępcę spośród członków Komisji lub z poza niej. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Podczas egzaminu ustnego Komisja powinna zwrócić uwagę na wszystkie momenty dotyczące celu egzaminu, jakie są ustalone w § 1 niniejszego regulaminu.

Egzamin ustny jednej uczennicy ze wszystkich przedmiotów powinien odbyć się w ciągu jednego dnia.

Czas trwania egzaminu ustnego jednej uczennicy z jednego przedmiotu nie powinien przekraczać 30 minut, bez wliczenia czasu, który Komisja może dać uczennicy na przygotowanie odpowiedzi.

Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna po wysłuchaniu opinii egzaminatora z danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni wymienionych w § 11.

§ 16. Oceny ostateczne ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie:

1) wyniku egzaminu piśmiennego,

2) wyniku egzaminu ustnego,

3) postępów podczas pobytu uczennicy w Seminarium,

4) ogólnej opinii członków Komisji o jej poziomie wykształcenia ogólnego oraz przygotowania i usprawnienia zawodowego.

Oceny te wyraża Komisja za pomocą 4 stopni, wymienionych w § II. Uczennica zdała egzamin końcowy, jeżeli z wszystkich przedmiotów otrzymała oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o wyniku egzaminu może sprzeciwić się przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Po zakończeniu narady i podpisaniu protokółu egzaminów przez członków Komisji przewodniczący ogłasza uczennicom ostateczny wynik.

§ 17. Kto zdał egzamin z wynikiem dodatnim otrzymuje świadectwo ukończenia Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli według załączonego wzoru (zał. Nr 2). Świadectwo ukończenia Seminarium podpisują wszyscy członkowie Komisji. Świadectwo takie zaopatruje dyrekcja Seminarium swoją pieczęcią.

§ 18. Odstąpienie od egzaminu w jakiejkolwiek jego części lub niestawienie się na egzamin powoduje skreślenie uczennicy z listy zdających, o ile nie poda ona ważnych, usprawiedliwiających okoliczności. W ostatnim przypadku Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego, rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie egzaminów.

§ 19. Uczennica, która nie zdała egzaminu i szkołę opuszcza, otrzymuje zaświadczenie, że do egzaminu końcowego w Seminarium dla

Wychowawczyń Przedszkoli została dopuszczona i że tego egzaminu nie zdała.

§ 20. Z czynności Komisji — a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmiennych i ustnych — spisuje się protokoły, które podpisują członkowie Komisji.

Do protokółów tych dołącza się protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej w sprawie dopuszczenia uczennic klasy ostatniej do egzaminu końcowego w Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli.

Wszystkie powyższe dokumenty przechowuje szkoła w swoich aktach. Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdawania egzaminu.

W razie zamknięcia szkoły należy dokumenty te przekazać Kuratorium.

§ 21. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości, oznaczonej przez Ministra Oświaty.

Przepisy przejściowe

§ 22. Ze względu na różnorodne i trudne warunki organizowania nauki Kuratorzy Okręgów Szkolnych upoważnieni są w najbliższym okresie egzaminacyjnym do swobodniejszego traktowania w wyjątkowych przypadkach przepisów i rygorów czysto formalnej natury, jak przepisów w sprawie terminów i procedury zgłaszania wniosków przez dyrekcję szkół o ustanowieniu Komisji Egzaminacyjnej, nadsyłania tematów, sprawozdań, załączników do podań o dopuszczenie do egzaminu itp.

§ 23. Egzaminy końcowe należy w okresie prezjściowym, trwającym do dnia 1 września 1948 r., zorganizować w ten sposób, aby z jednej strony nie podważały one w niczym samej wagi egzaminów, zaś z drugiej strony uwzględniały w niezbędnym stopniu trudności, wynikające z nienormalnych warunków, w jakich uczennice i nauczyciele pracowali.

Rozdział II.

Egzamin eksternistek.

§ 24. Celem tych egzaminów jest stwierdzenie:

a) czy kandydatka posiada zakres wiedzy ogólnej i zawodowej, objęty programem nauczania w Państwowych Seminariach dla Wychowawczyń Przeszkoli, oraz czy osiągnęła taki stopień ogólnego rozwoju umysłowego oraz usprawnienia zawodowego, jaki jest niezbędny dla sprawowania obowiązków wychowawczyni przedszkoli,

b) w jakiej mierze jest ona przygotowana do dalszego samokszałcenia i do dalszej pracy nad sobą.

§ 25. Egzamin w zakresie Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli w charakterze eksternistek mogą zdawać jedynie osoby, które wykażą się przynajmniej jednoroczną praktyką wychowawczą w przedszkolu.

Osoby te mogą być dopuszczone do egzaminu, o ile ukończyły lat 17, a nie przekroczyły lat 40, a równoczesne odpowiadają jednemu z nastjpujących warunków:

1) ukończyły 4-letnie gimnazjum ogólnokształcące lub zowodowe albo 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego typu,

2) ukończyły co najmniej 3 kursy dawnego seminarium nauczycielskiego,

3) co najmniej na rok przed terminem egzaminu ukończyły dwie klasy Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli,

4) ukończyły 7 klas szkoły powszechnej i posiadają wykształcenie dodatkowe zdobyte drogą samokształcenia.

§ 26. Egzaminy odbywają się z reguły w styczniu i czerwcu każdego roku. Podania o dopuszczenie do egzaminu wnosić należy do właściwych Kuratoriów przed dniem 1 marca lub 1 października danego roku.

§ 27. Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia,

b) życiorys własnoręcznie napisany,

b) posiadane świadectwa szkolne,

d) spis przestudiowanych podręczników i przestudiowanych książek,

e) świadectwo lekarza urzędowego o przydatności do zawodu,

f) dwie niepodklejone fotografie, opatrzone na stronie przedniej własnoręcznym podpisem kandydatki.

§ 28. O dopuszczeniu eksternistek do egzaminu rozstrzyga Kuratorium. Ono też wskazuje kandydatkom komisje, przed którymi mają przystąpić do egzaminu. Od odmownej uchwały Kuratorium wolno odwołać się do Ministerstwa w przeciągu 14 dni od otrzymania decyzji.

§ 29. Do przeprowadzenia egzaminów dla eksternistek Kurator Okręgu Szkolnego powołuje przy jednym z Seminariów dla Wychowawczyń Przedszkoli Państwową Komisję Egzaminacyjną.

W skład tej Komisji wchodzą następujący członkowie:

a) delegat Kuratorium Okręgu Szkolnego jako przewodniczący Komisji,

b) przełożona Seminarium, przy którym odbywa się egzamin dla eksternistek, jako zastępca przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej,

c) egzaminatorzy z tych przedmiotów, które wchodzą w skład egzaminu.

§ 30. Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w bezwzględnej tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko przewodniczący Komisji.

§ 31. Egzamin eksternistek składa się z czterech części: 1) praktycznej, 2) techniczno-artystycznej, 3) piśmiennej i 4) ustnej. Kandydatki mogące wykazać się wykształceniem ogólnym równoznacznym do tego, jakie daje seminarium dla wychowawczyń przedszkoli lub wyższym, mogą być przez Kuratorium zwolnione z egzaminu z przedmiotów ogólnokształcących w części piśmiennej i ustnej.

Kolejność przy przeprowadzaniu poszczególnych części egzaminu jest dowolna, z tym jednak ograniczeniem, że ustna część egzaminu winna następować zawsze jako ostatnia.

§ 32. Egzamin z części praktycznej i techniczno-artystycznej przeprowadza się osobno dla każdego przedmiotu w podkomisjach powołanych przez przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej spośród członków Komisji. Każda podkomisja składa się z przewodniczącego podkomisji i 2 członków, w tym właściwy egzaminator specjalista dotyczącego przedmiotu.

§ 33. Część praktyczną egzaminu stanowią dwugodzinne zajęcia z dziećmi przedszkola lub przedszkola ćwiczeń.

Tematy tych zajęć, wśród których powinny się znaleźć elementy ćwiczeń ruchowych, mają być podane w przeddzień wyznaczony na przeprowadzenie praktyki.

§ 34. Po ukończeniu egzaminu praktycznego jednej kandydatki lub całej ich grupy — podkomisja ustala ocenę przez jeden z przyjętych czterech stopni, jaki ma być wystawiony na świadectwie kandydatki z praktyki pedagogicznej.

Kandydatki, które z praktyki pedagogicznej otrzymały stopień ogólny niedostateczny, nie mogą być dopuszczone do dalszych części egzaminu.

Protokóły praktyki oraz protokół obrad podkomisji wraz ze stopniami wystawionymi każdej z kandydatek przewodniczący podkomisji składa na ręce przewodniczącego Komisji egzaminacyjnej lub przełożonej zakładu, przy którym odbywa się egzamin.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim zachowuje wartość na przeciąg lat dwóch w tym znaczeniu, że, w razie ujemnego wyniku innej części egzaminu, kandydatka przy powtórnym zgłoszeniu się nie jest obowiązana do powtarzania już raz złożonej części praktycznej. Zaświadczeń jednak o zdaniu tej części egzaminu kandydatki nie otrzymują.

§ 35. Część techniczno-artystyczną egzaminu stanowi egzamin z rysunku, zajęć praktycznych, śpiewu oraz ćwiczeń cielesnych.

§ 36. Egzamin z rysunku i zajęć praktycznych jest klauzurowy. Tematy prac z zakresu techniki tych przedmiotów proponują właściwi egzaminatorowie, a zatwierdza je przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej lub jego zastępca. Na wykonanie prac z rysunku przeznacza się 3 godziny i z zajęć praktycznych 5 godzin.

§ 37. Stopnie ostateczne z przedmiotów techniczno-artystycznych ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie prac egzaminacyjnych z rysunku i zajęć praktycznych oraz na podstawie wniosków egzaminatorów ze śpiewu i ćwiczeń cielesnych po ukończeniu części ustnej egzaminu.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim zachowuje swoją wartość tak samo, jak złożenie części praktycznej, o czym mowa w ostatnim ustępie § 34.

§ 38. Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego i przedmiotów pedagogicznych. Egzamin jest przeprowadzany według zasad ustalonych w §§ 6, 7, 10, 11 rozdziału I niniejszego regulaminu egzaminów.

§ 39. Po przeprowadzeniu egzaminu piśmiennego podkomisja, złożona z przewodniczącego Komisji, przełożonej Zakładu oraz egzaminatorów powołanych do tych przedmiotów, z których odbył się egzamin piśmienny, decyduje o dopuszczeniu kandydatek do dalszych części egzaminu.

Do dalszych części egzaminu nie mogą być dopuszczone kandydatki, które otrzymały oceny niedostateczne z języka polskiego.

Zdanie tej części egzaminu z wynikiem dodatnim nie zwalnia kandydatki od powtórnego przystąpienia do egzaminu w innym terminie.

§ 40. Przedmiotem ustnego egzaminu są: religia, język polski, nauka o Polsce, nauka o przyrodzie, matematyka, przedmioty pedagogiczne, higiena.

Egzamin ten odbywa się w obecności Komisji Egzaminacyjnej złożonej z delegata Kuratorium, w którym odbywa się egzamin, i egzaminatorów powołanych do poszczególnych przedmiotów egzaminu ustnego i jest przeprowadzany według zasad przewidzianych w §§ 15, 16, 17, 18 rozdziału I niniejszego regulaminu egzaminu końcowego dla uczennic zwyczajnych seminariów.

§ 41. Z czynności Komisji i podkomisji, a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmiennych i ustnych, spisuje się protokóły, które podpisują członkowie Komisji.

Wszystkie akta egzaminacyjne przechowuje szkoła, przy której odbywają się egzaminy dla eksternów. Wypracowania piśmienne kandydatek mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

§ 42. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości oznaczonej przez Ministra Oświaty.

§ 43. Kandydatka, która ze wszystkich przedmiotów uzyskała oceny co najmniej dostateczne, otrzymuje świadectwo końcowe według załączonego wzoru (zał. Nr 3). Świadectwo to winno być zaopatrzone w pieczęć Kuratorium.

§ 44. Kandydatki, które złożyły z wynikiem ujemnym którąkolwiek część egzaminu, nie otrzymują świadectw, lecz tylko zaświadczenia bez wykazu ocen z poszczególnych przedmiotów i bez wymienienia części egzaminu, które złożyły z wynikiem dodatnim, ale z zaznaczeniem, czy i kiedy wolno im egzamin powtórzyć (zał. Nr 4).

Do powtórnego egzaminu kandydatki takie mogą przystąpić nie wcześniej niż po upływie pół roku. Egzamin może być powtórzony tylko raz jeden.

Załącznik Nr 1.

P r o t o k ó ł

egzaminu końcowego w Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli.

Rok . . . . . Nr . . . .

(wypełnia Przełożona Szkoły).

Nazwisko . . . .
Imię . . . .
urodzona . . . . dnia . . . . . . roku . . .
w . . . . powiatu . . . .
Miejsce stałego zamieszkania . . . .
Zdaje egzamin po raz . . . .
Do egzaminu ustnego wybiera przedmiot nauczania . . . .

Podpis Przewodniczącego
Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Protokół egzaminów ustnych

Przedmiot egzaminu	Data	Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi
Język polski		
Nauka o Polsce		
Przyrodoznawstwo		
i t. d.		
t. d.		

Uwagi:

Przewodniczący Państwowej
Komisji Egzaminacyjnej

Zestawienie ocen

Przedmioty egzaminu	Język polski	Nauka o polsce	Matematyka	itd.
Oceny roczne z I klasy Seminarium				
Oceny roczne z II klasy Seminarium				
Oceny roczne z II klasa seminarium				
Egzamin piśmienny				
Egzamin ustny				
Ocena ostateczna				

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej: . . . . . . zdała egzamin . . . . końcowy
Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli w ....

Przewodniczący
Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Członkowie Państwowej
Komisji Egzaminacyjnej:

Uwagi:

Załącznik Nr 2

Strona 1.

Ś w i a d e c t w o

ukończenia Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli

. . . .
(nazwisko i imię)

urodzona dnia . . . . . 19. . . . r. w . . . .
powiatu . . . . województwa . . . .
po ukończeniu nauki w . . . . Seminarium dla Wychowawczyń
Przedszkoli w . . . .

zdała egzamin końcowy przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną przez Kuratora Okręgu Szkolnego . . . . . . pismem z dnia . . . . . . Nr . . . . ., Świadectwo niniejsze w myśl art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 645), daje ob. . . . .
kwalifikacje wychowawczyni przedszkoli.
W czasie pobytu w Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli
ob. . . . .
pobrała stypendium w łącznej kwocie . . . .
i jest obowiązana do . . . . letniej pracy w przedszkolu, wyznaczonym przez władze szkolne.

. . . . ., dnia . . . 194 . . . r.

Nr . . . . .Pieczęć

Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Strona 2.

. . . .
(nazwisko i imię)

otrzymała następujące oceny roczne w ostatniej klasie Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli i na egzaminie:

religia . . . .
język polski . . . .
nauka o Polsce . . . .
matematyka . . . .
nauka o przyrodzie . . . .
ćwiczenia cielesne . . . .
rysunek . . . .
śpiew łącznie z chórem . . . .
zajęcia praktyczne . . . .
gospodarstwo domowe . . . .
higiena z anatomią i fizjologią człowieka . . . .
metodyka wychowania przedszkolnego i praktyka pedagogiczna . . . .
pedagogika (z psychologią pedagogiczną i nauką o wychowaniu dziecka w wieku przedszkolnym) . . . .

Przedmioty nadobowiązkowe:

gra instrumentalna . . . .
język obcy nowożytny . . . .

Przełożona

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny.

Załącznik Nr 3.

Strona 1.

Świadectwo
ukończenia Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli

. . . .
(nazwisko i imię)

urodzona dnia . . . . 19. . . . r. w . . . .
powiatu . . . . województwa . . . .
po odbyciu praktyki w przedszkolu z wynikiem . . . .
zdała egzamin końcowy przed Państwową Komisją Egzaminacyjną, powołaną przez Kuratora Okręgu Szkolnego . . . .
pismem z dnia . . . . . Nr . . . . jako eksternistka.
Świadectwo niniejsze w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o kwalifikacjach zawodowych wychowawczyń przedszkoli (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 645) daje ob. . . . .
kwalifikacje wychowawczyni przedszkoli.

Nr . . . ., dnia . . . 194 . . r.

Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Pieczęć

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

Strona 2.

. . . .
(nazwisko i imię)

otrzymała następujące oceny na egzaminie:

religia . . . .
język polski . . . .

nauka o Polsce . . . .
matematyka . . . .
nauka o przyrodzie . . . .
ćwiczenia cielesne . . . .
rysunek . . . .
śpiew . . . .
zajęcia praktyczne . . . .
gospodarstwo domowe . . . .
higiena z anatomią i fizjologią człowieka . . . .
metodyka wychowania przedszkolnego i praktyka pedagogiczna . . . .
pedagogika (z psychologią pedagogiczną i nauką o wychowaniu dziecka w wieku przedszkolnym) . . . .

. . . .

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny. Przełożona

Załącznik Nr 4.

Zaświadczenie

. . . .
(nazwisko i imię)

urodzona dnia . . . . 19. . . . r. w . . . .
powiatu . . . . województwa . . . .
została dopuszczona po raz . . . . . . do egzaminu końcowego przed Komisją Egzaminacyjną przy . . . . . . Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli w . . . . jako eksternistka i egzamin ten złożyła z wynikiem ujemnym.
Na zasadzie § 44 regulaminu końcowego (Dz. Urz. Ministerstwa Oświaty r. 1946 Nr 11, poz. 329) . . . .
może przystąpić do egzaminu powtórnego najwcześniej w miesiącu . . . 194 , , , r.
(utraciła prawo do ponownego składania egzaminu).

. . . . ., dnia . . . 194 . . r.

Nr . . . .

Pieczęć

. . . .

Przełożona Seminarium

Poz. 28.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 4 czerwca 1947 roku Nr III. OK. 812/47
w sprawie uznania świadectw niektórych szkół zawodowych za równorzędne ze świadectwami ukończenia liceów zawodowych

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Uznaje się za równoważne ze świadectwami ukończenia liceów zawodowych:

a) świadectwa ukończenia przed dniem 1 września 1939 r. szkoły zawodowej z kursem nauki, trwającym nie krócej niż dwa lata, do której warunkiem przyjęcia było ukończenie 6 klas ośmioletniego gimnazjum ogólnokształcącego lub posiadanie wykształcenia ogólnokształcącego lub zawodowego równowartościowego,

b) świadectwa ukończenia przed dniem 1 września 1939 r. średnich szkół zawodowych technicznych, rolniczych i ogrodniczych, których ukończenie dawało absolwentom prawo do tytułu „technika“ lub „mierniczego“,

c) świadectwa ukończenia dwuletnich liceów handlowych dawnego ustroju (istniejących przed wejściem w życie ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarówno państwowych jak i prywatnych z prawami liceów państwowych oraz świadectwa ukończenia Instytutu Administracyjno-Gospodarczego w Krakowie, Instytutu Studiów Handlowych i Orientalistycznych w Warszawie, Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych Polskiego Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Wilnie, Polskiej Wyższej Szkoły Handlowej Macierzy Szkolnej w Gdańsku,

d) świadectwa ukończenia Akademii Handlowej w Krakowie i we Lwowie, których uczniowie zostali przyjęci do szkoły na podstawie świadectwa ukończenia co najmniej 4 klas gimnazjum ogólnokształcącego.

§ 2. Zainteresowani powinni przedłożyć Ministerstwu Oświaty odpowiednie podanie ze świadectwami ukończenia szkół, o których mowa w § 1 niniejszego zarządzenia, celem stwierdzenia ich równoważności ze świadectwami ukończenia liceów zawodowych.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister
(—) St. Skrzeszewski

Poz. 29.

ZARZĄDZENIE
Ministra Oświaty
z dnia 21 czerwca 1947 r. (Nr II Śr-2986/47)
w sprawie uznania świadectw Oficerskiej Szkoły Polityczno-Wychowawczej za równorzędne ze świadectwem ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Świadectwo ukończenia Oficerskiej Szkoły Polityczno-Wychowawczej uznaję za róworzędne ze świadectwem ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego.

§ 2. Na świadectwie ukończenia Oficerskiej Szkoły Polityczno-Wychowawczej umieszcza się klauzulę następującej treści: „W myśl zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 21 czerwca 1947 r. Nr II Śr-2986/47 świadectwo jest równorzędne ze świadectwem ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego".

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 30.

OKÓLNIK
Ministerstwa Oświaty
z dnia 4 lipca 1947 r. (Nr II KN-7892/47)
w sprawie Szkół Ćwiczeń

Odpowiedź na pismo Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego Nr V-43156/46 z dnia 11 grudnia 1946 roku:

1. Dopóki nauczyciele publicznej szkoły powszechnej, przydzielonej Zakładowi K. N. na Szkołę Ćwiczeń, pozostają na etatach szkół powszechnych, ich akta personalne prowadzi inspektor szkolny, a ich sprawy personalne załatwia inspektor szkolny w porozumieniu z dyrektorem Zakładu K. N.

2. Przydzielona na Szkołę Ćwiczeń publiczna szkoła powszechna podlega pod względem organizacyjnym inspektorowi szkolnemu, który się w tych sprawach porozumiewa z dyrektorem Zakładu K. N., zaś pod względem dydaktycznym i wychowawczym dyrektorowi Zakładu K. N.

3. Inspektor szkolny, w związku z wizytowaniem przydzielonych szkół ćwiczeń, ma prawo wydawania zarządzeń w porozumieniu z dyrektorem Zakładu K. N.

4. Do czasu wydawania oddzielnych orzeczeń organizacyjnych, stwierdzających całkowite przejęcie danej szkoły przez Zakład K. N. na Szkołę Ćwiczeń, przydzielone na ten cel publiczne szkoły powszechne winny partycypować w przydziałach pomocy naukowych i książek do bibliotek, przeznaczonych dla publicznych szkół powszechnych w powiecie.

5. Do czasu wydania wspomnianych wyżej orzeczeń organizacyjnych przydzielone na szkoły ćwiczeń publiczne szkoły powszechne, jako posiadające tylko pod względem organizacji praktyki uczniów zakładów kształcenia nauczycieli charakter szkoły ćwiczeń (§ 17), nie podlegają przepisom § 2 Zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 4 stycznia 1946 r. (Nr II KN-48/46 Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 1, poz. 7) i korzystają nadal z pomocy samorządu terytorialnego zgodnie z przepisami dla publicznych szkół powszechnych.

Dyrektor Departamentu
(—) Garbowski

Poz. 31.

PISMO
Ministerstwa Oświaty
z dnia 8 lipca 1947 r. (Nr II Śr-2900/47)
w sprawie egzaminów uproszczonych na nauczycieli szkół średnich

W związku ze zgłaszanymi coraz częściej zapytaniami w sprawie egzaminów uproszczonych na nauczycieli szkół średnich ogólnokstałcących i zakładów kształcenia nauczycieli, zapowiedzianych rozporządzeniem z dnia 11 maja 1946 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty Nr 5, poz. 134) Ministerstwo informuje, że programy poszczególnych przedmiotów są obecnie w opracowaniu i zapewne w ciągu najbliższych miesięcy ukażą się w druku, w formie osobnej informacji.

Równocześnie Ministerstwo zaznacza, że niekwalifikowani nauczyciele przedmiotów tzw. artystycznych i technicznych, jak: rysunek, śpiew i muzyka, zajęcia praktyczne i ćwiczenia cielesne nie będą mogli uzyskać kwalifikacji na drodze egzaminu uproszczonego, lecz tylko przez zdanie w charakterze eksternów we właściwej uczelni (Akademia Sztuk Pięknych, Konserwatorium Muzyczne, Państwowy Instytut Robót Ręcznych, Centralny Instytut Wychow.-Fiz.) egzaminu końcowego z danego przedmiotu, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich w myśl odnośnego rozporządzenia z dnia 7 października 1924 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 18). Program tych egzaminów końcowych w miarę możności będzie ogłoszony z programem egzaminów uproszczonych.

Naczelnik Wydziału:
(—) Dr A. Białecki

Poz. 32.

OKÓLNIK
Ministerstwa Oświaty
z dnia 28 października 1947 r. Nr II Śr-6287/47
w sprawie wystawiania świadectw szkolnych (dojrzałości, roczne, wględnie półroczne)

Zdarzają się przypadki, że Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, wystawiając świa-

dectwa szkolne (dojrzałości, roczne, względnie półroczne) wypisują na nich dane niezgodne ze świadectwem urodzenia lub innymi dokumentami urzędowymi.

Wobec powyższego Ministerstwo poleca zwrócić baczną uwagę podległym sobie szkołom na konieczność dokładnego wypisywania na blankietach świadectw szkolnych danych personalnych uczniów.

Dyrektor Departamentu:
(—) H. Garbowski

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
— do wiadomości i wykonania.

Naczelnik Wydziału Ogólnego:
(—) Mgr. E. Seniów

Poz. 33.

OKÓLNIK Nr 44
Ministerstwa Oświaty
z dnia 3 listopada 1947 r. (Nr II P-6267/47)
w sprawie uporządkowania budynków i urządzeń wewnętrznych szkół

W wyniku spostrzeżeń poczynionych podczas wizytacji szkół powszechnych stwierdzono, że opieka i nadzór nad budynkami i majątkiem szkolnym pozostawiają w niektórych wypadkach wiele do życzenia. Wyraża się to w braku należytej troski o utrzymanie w porządku wszystkich pomieszczeń szkolnych i ich otoczenia, a zwłaszcza piwnic i strychów, w których nagromadzone i nieuprzątnięte od zakończenia wojny materiały łatwopalne, jak papiery, książki, poniszczone sprzęty i słoma stanowią nieustanną groźbę zniszczenia budynków przez pożar łatwy do wzniecenia w tych warunkach i poważne niebezpieczeństwo dla licznie zgromadzonej młodzieży.

Innym objawem w tym zakresie spotykanym przede wszystkim na Ziemiach Odzyskanych, to brak dbałości o zabezpieczenie przed zniszczeniem majątku szkolnego (np. ławek, szaf, urządzeń warsztatowych, pomocy naukowych), który danej szkole nie jest potrzebny.

Zjawiska te świadczące o złej gospodarce na terenie poszczególnych szkół są tym bardziej niepożądane, że stwarzają przykład ujemnego oddziaływania na młodzież i środowisko.

Celem usunięcia tego stanu rzeczy Ministerstwo Oświaty poleca, co następuje:

1. Kierownictwa szkół powszechnych spowodują w czasie możliwie najkrótszym uporządkowanie wszystkich pomieszczeń budynków szkolnych i ich otoczenia; troska o utrzymanie w należytym porządku budynku szkolnego oraz dbałość o estetykę jego otoczenia winna opierać się na wspólnym wysiłku kierownictwa szkoły, nauczycielstwa, służby i dziatwy szkolnej.

2. Wszelki majątek szkolny (urządzenia szkolne, warsztaty, ławki, pomoce naukowe), który danej szkole nie jest potrzebny, należy zabezpieczyć przed zaginięciem oraz zawiadomić władze szkolne przesyłając spis tych rzeczy; inspektorzy szkolni obowiązani będą materiały te przekazać do Kuratorium, które poweźmie decyzje, co do dalszego przeznaczenia tego majątku szkolnego.

3. Wszelki sprzęt i pomoce naukowe potrzebne szkole do realizacji programu nauczania, należy zinwentaryzować i zapewnić odpowiednie przechowanie; opiekę nad poszczególnymi działami pomocy naukowych należy zlecić poszczególnym nauczycielom, którzy obowiązani są dbać o utrzymanie ich w należytym porządku i ułatwić wykorzystanie ich w pracy szkolnej.

Dyrektor Departamentu:
(—) H. Garbowski

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w Łodzi
dn. 7. XI. 47 r. Nr 28926/47.

W związku z powyższym zarządzeniem Ministerstwa Oświaty polecam Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich typów szkół skrupulatne jego wykonanie. Ob. Ob. Inspektorzy Szkolni oraz Wizytatorzy będą również kontrolować przy wizytacjach jego wykonanie.

Ministerstwo Oświaty wydało powyższe zarządzenie wprawdzie tylko dla szkół powszechnych, ale nie ulega wątpliwości, że jest ono aktualne także i w odniesieniu do szkół średnich.

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) Mgr. E. Seniów
Naczelnik Wydziału Ogólnego

Poz. 34.

OKÓLNIK Nr 47
Ministerstwa Oświaty
z dnia 5 grudnia 1947 r. (I. A. 23605/47)
w sprawie uiszczania opłat pocztowycn przez adresatów

Wobec zwiększającego się stale zużycia urzędowych znaczków pocztowych, powodowanego w dużej mierze przez opłacanie nimi odpowiedzi urzędów, zakładów i instytucji szkolnych na pytania osób, zwracających się głównie o rozmaite informacje, Ministerstwo Oświaty przypomina postanowienia § 7 rozporządzenia Ministrów: Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22. VII. 1933 r .o przesyłkach listowych urzędowych oraz w postępowaniu cywilnym i karnym (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 448), który brzmi:

„Władza lub urząd, jako nadawca może przerzucić na adresata uiszczenie opłaty pocztowej, jeżeli wysyłane pismo dotyczy wyłącznie interesu adresata. W tym celu należy na przesyłce umieścić dodatkową wzmiankę: „Sprawa

urzędowa — opłatę uiści adresat". Opłata ta pobrana będzie od adresata w pojedynczej wysokości normalnej opłaty taryfowej dla danego rodzaju przesyłki. W razie niedoręczalności, przesyłkę zwraca się nadawcy bezpłatnie."

Korzystanie z uprawnień cytowanego paragrafu jest ze wszech miar wskazane i winno mieć miejsce w każdym przewidzianym przez wyżej wymienione rozporządzenie wypadku. Pod pojęciem „pisma, dotyczące wyłącznie interesu adresata" należy rozumieć wszelkiego rodzaju pisma, których treść dotyczy wyłącznie interesu osoby, do której pismo jest wysyłane, a jest obojętna z punktu widzenia dobra państwowego i społecznego.

W szczególności należy korzystać z tego przepisu przy odpowiedziach na zapytania, dotyczące studiów, typów i adresów szkół, uzyskania stypendiów, weryfikacji świadectw licealnych i gimnazjalnych, wydobywania dokumentów, poświadczania dyplomów i świadectw, mających mieć za granicą moc dokumentów urzędowych, w sprawach burs i domów akademickich, wysługi lat, emerytury itp.

Okólnik niniejszy drukowany będzie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Oświaty.

Z-ca Dyrektora Departamentu:
(—) J. Czyżewicz

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w Łodzi
Nr 33048/47

Łódź, dnia 13. XII. 1947 r.

w sprawie uiszczania opłat pocztowych przez adresatów

Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje wszystkich typów szkół w Okręgu.

W związku z powyższym okólnikiem Ministerstwa Oświaty Kuratorium poleca niezwłoczne zamówienie odpowiednich pieczątek (do ich wykonania nie potrzeba zezwolenia) celem zastosowania się do jego treści.

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) Mgr. E. Seniów
Naczelnik Wydziału Ogólnego

Poz. 35.

Ministerstwo Oświaty
Nr V-AO-2098/47.

Warszawa, 12 grudnia 1947.

Minisetrstwo Oświaty przesyła w załączeniu intsrukcję dla Inspektoratów Szkolnych w zakresie akcji domów społeczno-oświatowych.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) Dr T. Pasierbiński

Instrukcja dla Inspektoratów Szkolnych w zakresie akcji domów społeczno-oświatowych z dnia 1 grudnia 1947 r. Nr V. AO-2098/47

Rola, jaką w całokształcie pracy w zakresie podnoszenia poziomu oświaty, kultury i włączenie w aktualny bieg współczesnej rzeczywistości polskiej najszerszych mas ludności chłopskiej i robotniczej, mogą spełniać dobrze prowadzone domy społeczno-oświatowe (ludowe, kultury itp.), jest ogromne i zasługuje na specjalną uwagę ze strony czynników prowadzących te prace, a w pierwszym rzędzie Ministerstwa Oświaty i jego terenowych organów.

Dom społeczno-oświatowy wtedy należycie spełni swoją rolę, gdy będzie wyrazem potrzeb i sił zbiorowych swego środowiska, stanowiąc teren bezpośredniej działalności lokalnych, środowiskowych organizacji społecznych oraz samorządu terytorialnego i gospodarczego w zakresie budzenia i zaspakajania potrzeb kulturalno-oświatowych i społecznych.

Rola Ministerstwa Oświaty w tej dziedzinie polega przede wszystkim na popieraniu i otaczaniu opieką fachową i pedagogiczną wszelkiej inicjatywy społecznej w zakresie organizowania i prowadzenia domów społeczno-oświatowych. W przypadkach uzasadnionych Ministerstwo Oświaty przychodzi również z finansową pomocą w zakresie budownictwa domów społecznych.

Do zadań Inspektoratów Szkolnych w tej dziedzinie, zgodnie z intencjami, których wyrazem jest: a) Zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 13. III. 1946 r. (Dz. Urz. Min. Oświaty nr 2, poz. 46, r. 1946) w sprawie zakresu działania i kompetencji Inspektoratów Szkolnych oraz organizacji wewnętrznej Inspektoratów Szkolnych i b) Instrukcja dla podinspektoratów szkolnych dla spraw o. i k. d. z dnia 13. XI. 1946 r. (Nr V-Og-1522/46) Dz. Urz. Min. Ośw. nr 11, poz. 308 z r. 1946 należy:

1. Inicjowanie i organizowanie akcji popularyzowania domów społeczno-oświatowych w poszczególnych środowiskach wiejskich i miejskich przy pomocy zebrań i konferencji, zjazdów, pokazów, prasy miejscowej itp. interesowanie zagadnieniem domów społeczno-oświatowych powiatowych organizacji społecznych oraz samorządu terytorialnego i gospodarczego.

2. Popieranie wszelkiej inicjatywy społecznej w kierunku mobilizowania środków materialnych na budowę, utrzymywanie i prowadzenie domów społeczno-oświatowych: wpływanie na samorządy gminne i powiatowe samorządy i organizacje gospodarcze w kierunku uwzględniania potrzeb domów społeczno-oświatowych w budżetach tych instytucji.

3. Organizowanie wszelkich ułatwień i pomocy instytucjom społecznym i samorządowym podejmującym pracę nad budową, organizacją i utrzymaniem domów społecznych w postaci gotowych wzorów statutów, planów, wzorów podań do władz, wzorów urządzeń itp.

4. Organizowanie i popieranie wszelkich kursów, konferencyj i zjazdów mających na celu doskonalenie programów i metod pracy czynnych domów społeczno-oświatowych.

5. Prowadzenie dokładnej kartoteki według wzorów ustalonych przez władze oświatowe (Kuratoria Okręgu Szkolnego i Ministerstwo

Oświaty), oraz prowadzenie wykazów i zbieranie danych orientacyjnych o aktualnym stanie zagadnienia domów społeczno-oświatowych na terenie działalności inspektoratu szkolnego.

Kartoteka powinna zawierać dane dotyczące stanu organizacyjnego i bieżącej działalności domu społeczno-oświatowego.

Stan organizacyjny winien uwzględniać:

a) nazwę miejscowości, w której dom społeczno-oświatowy znajduje się, z uwzględnieniem dokładnego adresu,

b) charakter domu społeczno-oświatowego:

1. powszechny — jeżeli prace prowadzi instytucja specjalnie do tego celu powołana i działająca na podstawie własnego statutu, lub jeżeli dom społeczny utrzymywny jest przez samorząd gminny czy gromadzki,

2. organizacyjny — jeżeli prace prowadzi jedna z miejscowych organizacji społecznych, np. Związek Zawodowy, Samopomoc Chłopska, Tow. Uniwersytetu Robotniczego (TUR), Organizacja Młodzieży „Wici“, ZWM, OM TUR lub inne,

3. międzyorganizacyjne — jeżeli prace prowadzą dwie lub więcej organizacji,

c) zajmowany i użytkowany obiekt względnie obiekty:

1. budynek główny — z jakiego materiału zbudowany, w jakim stanie znajduje się, forma prawna, w jakiej instytucja prowadząca prace domu społeczno-oświatowego korzysta (własność, dzierżawa), ilość, rozmiary w metrach i przeznaczenie poszczególnych pomieszczeń,

2. budynki pomocnicze — omówić podając dane jak przy budynku głównym,

3. urządzenia pomocnicze — np. boiska sportowe, basen pływacki, przystań wioślarska, ogród itp. omówić, jak przy budynkach,

4. gospodarstwo rolne — rodzaj, wielkość, sposób ożytkowania:

d) urządzenia wewnętrzne — inwentarz ruchomy, ilość, stan jakościowy, własne, wydzierżawione, wypożyczone.

Dane dotyczące stanu statystycznego winny stanowić część kartoteki, względnie stałą, podlegającą zmianom nieczęstym.

Stan działalności winien zawierać:

a) skład osobowy zarządu z uwzględnieniem czasu trwania kadencji (od .... do ....),

b) nazwisko kierownika, względnie prowadzącego prace domu społecznego z uwzględnieniem jego kwalifikacji,

c) plan pracy, budżet, tytuły wzmianek w prasie,

d) notatki własne podinspektora szkolnego do spraw oświaty i kultury dorosłych z przeprowadzonych wizytacji i inne.

Dane dotyczące stanu organizacyjnego i bieżącej działalności domu społeczno-oświatowego winny stanowić materiał, który ma o tyle tylko wartość, jeżeli każdorazowo odźwierciadla aktualny stan faktyczny i daje pogląd na żywotność placówki i podstawę oceny wartości jej pracy.

Działalność podinspektora szkolnego do spraw o. i k. d. w zakresie akcji domów społeczno-oświatowych winna się opierać na gruntownym przestudiowaniu tego zagadnienia na terenie swego powiatu oraz starannie opracowanym planie działania. Plan ten winien stanowić składową część ogólnego, rocznego planu pracy Inspektoratu Szkolnego w zakresie oświaty i kultury dorosłych, omówionego bliżej w wyżej przytoczonej instrukcji dla podinspektorów do spraw o. i k. d.

Do instrukcji załącza się materiały bibliograficzne z dziedziny domów społeczno-oświatowych.

MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE Z DZIEDZINY DOMOW SPOŁECZNO - OŚWIATOWYCH

A. Książki.

1. Budzyński Wacław — Znaczenie domów ludowych, Warszawa 1918, str. 16.

2. Cierniak Jędrzej — Wieś Zaborów i zaborowski dom ludowy, W-wa 1936, str. 182.

3. Ciot-Mazowiecka — Instytucje ludowe wychowaczo-kształcące za granicą, W-wa 1926, str. 158.

4. Dom Ludowy cz.I — Doświadczenia i wskazówki organizacyjne, zebrane pod redakcją W. Sosińskiego. W-wa 1927, str. 100.

5. Dom Ludowy cz. II. — Organizacja pracy, wskazówki programowe i metodyczne zebrane pod redakcją W. Sosińskiego, W-wa 1928 r. str. 169.

6. Gliksman Ig. — Domy ludowe, ich organizacja i znaczenie dla rozwoju kultury narodowej. W-wa 1923, str. 73.

7. Holewiński J. — Dom Ludowy na wsi i w miasteczku. Warszawa 1921, str. 21.

8. Kosmoska I. W. — Domy społeczne, Warszawa 1921, str. 152.

9. Kosmoska I. W. — Domy Ludowe u obcych i u nas, Lublin 1918.

10. Orsetti — Dom Oświatowy „Volksheim“ w Wiedniu, jako wzór wszechnicy społecznej. Warszawa 1922, str. 79.

11. Posner — Domy Ludowe w Belgii, Wilno 1907, str. 16.

12. Twarecki Leon — Domy Ludowe, ich znaczenie i potrzeba. Kraków 1919, str. 43.

13. Więckowski Tadeusz — Dom Społeczny. Warszawa 1939, str. 200.

14. Zielonko A. Obszczestwiennyje centry i narodnyje doma w Siewiernoj Amierikie. Praga 1923 str. 291.

B. Artykuły w czasopismach

Cierniak Jędrzej — Rola domu ludowego w życiu społeczno-kulturalnym wsi „Praca oświatowa“, 1938, str. 72—79.

Hardejewski T. — Stan domów ludowych w powiecie siedleckim i ich użyteczność kulutralno-społeczna. „Praca oświatowa“ 1938, str. 80—87.

Maj Kazimierz — Jaki typ domu społecznego potrzebny jest na wsi. „Przewodnik Pracy Społecznej“, 1938.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o organizacji i budowie domów społecznych (ludowych). Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr 22 z dnia 31 lipca 1938 r.

Piaścik Franciszek — Budowa Domu Ludowego. „Przewodnik Gospodarski", str. 391—393, r. 1936.
Radlińska H. — Wiejski dom ludowy w Warszawie „Stosunek wychowawcy do środowiska społecznego", 1935, str. 223—237.
Radlińska H. — Dom społeczny „Przewodnik Gospodarski", 1936, str. 387—388.
Regulamin Domu Gromadzkiego W-wa 1938, str. 10. Wyd. Komisja Domów Ludowych przy C. T. O. i K. R.
Sprawozdania C. T. O. i K. R. — Komisja Domów Ludowych, 1935—38.
Statut T-wa Społecznego. W-wa 1938, str. 14. Wyd. Komisja Domów Ludowych przy C. T. O. i K. R.
Sosiński W. — Udział samorządu w akcji budowy domów ludowych. „Samorząd", 1938, str. 513—515.
Więckowski T. — Domy ludowe w Polsce. „Agronomia Społeczna i Szkolna Roln.". 1936, str. 390—391.
Więckowski T. — Organizacja domu ludowego. „Przewodnik Gospodarski", 1936, str. 390—391.
Zborek A. — Akcja budowy domów ludowych „Samorząd", 1938, str. 435—436.

*) Ponieważ w okresie powojennym brak jest opracowań monograficznych z dziedziny domów społeczno-oświatowych, Ministerstwo Oświaty uważa, że załączone pozycje bibliograficzne mają wartość raczej pomocniczą i historyczną.

Poz. 36.

Odpis.

OKÓLNIK Nr 1
Ministerstwa Oświaty
z dnia 14 stycznia 1948 r. (I-B-705/48)
w sprawie wykonania budżetu bieżącego i państwowego planu inwestycyjnego na rok 1948

Zasadniczą cechą polskiej gospodarki okresu powojennego jest ciągle postępująca stabilizacja. Przejściowość warunków gospodarczych, będąca wynikiem zniszczeń wojennych lub przechodzeniem gospodarki ze stopy wojennej na stopę pokojową, ustępuje miejsca gospodarce ustabilizowanej. Napięcie zjawisk przejściowych poważnie osłabło. Zjawiły się natomiast rzeczywiste możlwości dla bardziej planowych i na dłuższy przeciąg czasu podejmowanych decyzji, które dotychczas niejednokrotnie musiały mieć charakter doraźny.

W łańcuchu współzależności budżet Państwa jest funkcją możliwości gospodarczych Państwa i zadań na wszystkich odcinkach jego działalności. Budżet na rok 1947 — pierwszy powojenny budżet na okres roczny — był ważnym instrumentem w realizacji ogromnych zadań Państwa na odcinku oświaty mas. Uchwalenie budżetu na rok 1948 w terminie konstytucyjnym jest dalszym momentem, który wykonanie prac oświatowych znacznie ułatwi.

W roku 1948 władze, urzędy i instytucje oświatowe dysponować będą większą sumą środków niż w 1946 roku i korzystać będą ponadto z dobrodziejstw osiągniętej w znacznym stopniu 1947 roku stabilizacji cen oraz — usuniętych na odcinku resortu oświaty anomalii w zakresie płac.

Mimo znacznego powiększenia środków i możliwości realizacyjnych — zadania, jakie stoją przed władzami oświatowymi w r. 1948 na odcinku budżetowym, będącym wyrazem finansowym zadań oświatowych, nie będą łatwiejsze; rozwiązywanie ich powinno być przeniesione na inną wyższą płaszczyznę.

W związku z powyższym Ministerstwo Oświaty podaje podstawowe zasady, które obowiązywać będą przy wykonaniu budżetu i planu inwestycyjnego na rok 1948.

1. Oparcie polskiej gospodarki narodowej na planowej działalności i planowym kierownictwie nakazuje poświęcić jak najwięcej uwagi i staranności planowaniu na wszystkich odcinkach prac oświatowych, a więc i na odcinku wykonania budżetu. Plany nie mogą mieć charakteru deklaratywnego lub fakultatywnego. Zatwierdzony plan zobowiązuje do wykonania. Plan musi być celowym i musi iść po linii zasadniczych założeń Ministerstwa Oświaty, obejmować musi rzeczywiste potrzeby i zadania nałożone na władze, urzędy i instytucje podległe (licząc się z aktualnymi i przyszłymi możliwościami realizacji i uwzględniając czynnik ludzki, materiał i możliwości finansowe) uwzględniać musi wszystkie elementy opracowywanego zagadnienia i sformułowany musi być z uwzględnieniem zasady oszczędności; uzgodniony musi być z komórkami opracowującymi plany styczne czy zazębiające się z planem opracowywanym.

W pracy planowania położyć należy duży nacisk na właściwą organizację pracy, na współdziałanie zainteresowanych komórek i na właściwe rozłożenie zadań na czynniki wykonawcze (przedmiotowe i podmiotowe), na wyeliminowanie zbędnego pośpiechu — przez właściwe rozłożenie zadań w czasie.

Specjalną wagę przywiązać należy do współpracy komórek merytorycznie odpowiedzialnych za dany odcinek pracy — z komórkami, opracowującymi plan pod względem finansowym.

2. Bezwzględnie należy zerwać z zasadą, że z chwilą, kiedy planujący otrzymuje środki w budżecie czy w kredytach inwestycyjnych — wydawać je może dowolnie, bezplanowo, byle je wydać. Wprawdzie wydatki mogą być czynione w ramach kwot (i tylko w tych ramach), które zostały ustalone w odpowiednich paragrafach budżetu czy planu inwestycyjnego, ale realizacji budżetu i planu inwestycyjnego przyświecać musi zasada celowości i oszczędności. Zadanie spełnione zostanie nie wówczas, gdy wszystkie kredyty zostaną wydane, lecz wówczas, gdy osiągnięto to zamierzenie, na którego realizację zostały przeznaczone. Wydatki czynić można zgodnie z przeznaczeniem danego tytułu budżetowego.

Z budżetu bieżącego można czynić nakłady, niezbędne do bieżącego utrzymania zakładu w ruchu. Wszelkie nakłady, powodujące przy-

rost kapitału rzeczowego lub przeznaczone do utrzymania dotychczasowej wielkości kapitału rzeczowego, są inwestycjami i objęte są państwowym planem inwestycyjnym (inwestycje nowe, odbudowa, renowacja). (Szczegóły w tej sprawie podaje „Instrukcja do planu inwestycyjnego na 1948 rok", wydana przez Centralny Urząd Planowania, przesłana w swoim czasie przez Ministerstwo Oświaty władzom podległym).

3. Bez upoważnienia Ministerstwa Oświaty nie wolno czynić wydatków ani zaciągać zobowiązań, które nie mają pokrycia w przydzielonych kredytach.

4. Prawo przenoszenia kredytów między paragrafami budżetu bieżącego posiada tylko Minister Skarbu na wniosek właściwego ministra (bez zwiększenia jednak etatów osobowych i wydatków na płace oraz bez zwiększenia kredytów rzeczowo-administracyjnych w paragrafach od 3 do 9 kosztem pozostałych). Prawo dokonywania zmian w pozycjach Państwowego Planu Inwestycyjnego ma prezes Centralnego Urzędu Planowania. Należy to mieć na uwadze i zgłaszać w razie potrzeby odpowiednie wnioski do Ministerstwa Oświaty.

5. Przeniesienie kredytów z pozycji na pozycję, w obrębie paragrafu w tym samym rozdziale i dziale budżetu bieżącego, może nastąpić wyłącznie za zgodą Ministra Oświaty. W związku z tym z dniem 1 stycznia 1948 r. Ministerstwo Oświaty odwołuje udzielone Kuratorom Okręgów Szkolnych i Rektorom Szkół Akademickich zezwolenie z dnia 8. VI. 1945 roku Nr I. P-55/45 N. na przenoszenie kredytów z pozycji na pozycje niektórych paragrafów. Odnośnie przeniesień z pozycji na pozycję w tych paragrafach budżetu bieżącego, w których Ministerstwo Oświaty uruchomi kredyty bez podziału na pozycje i w których podziału na pozycje dokonają władze podległe, władze te będą mogły dokonywać przeniesień we własnym zakresie.

6. Liczba personelu nauczającego oraz administracyjnego, zatrudnionego w obrębie każdego działu budżetu tak w liczbie ogólnej, jak i w poszczególnych grupach uposażenia nie może przekraczać ilości etatów osobowych oraz godzin kntraktowych i nadliczbowych z tytułu nauczania lub zajęć dodatkowych, przydzielonych przez Ministerstwo Oświaty. Obsadzenie etatów w poszczególnych grupach uposażenia ponad ilość przyznaną może nastąpić tylko przy zmniejszeniu o tę samą ilość obsady etatów w grupach wyższych.

7. Personel administracyjny i gospodarczy gospodarstw rolnych i warsztatów szkolnych opłacany powinien być z wpływów tych gospodarstw i warstatów.

Personel administracyjno-gospodarczy internatów państwowych opłacany powinien być zasadniczo z wpływów internatów. W razie potrzeby Kuratoria udzielą na ten cel stosownego zasiłku dla internatów z kredytów § 21 poz. 1.

Personel opłacany z kredytów rzeczowych (sprzątaczki, szoferzy, woźnica) należy ograniczyć do najniezbedniejszej liczby, co pozwoli na pełniejsze zaspokojenie potrzeb rzeczowych.

8. Wszystkie wypłaty z tytułu uposażeń i wynagrodzeń za prace oparte być muszą na obowiązujących przepisach prawnych (uchwała Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1946 r. w sprawie kontroli wynagrodzeń pracowniczych, podana w piśmie Ministerstwa Oświaty z dnia 11 stycznia 1947 r. Nr I. Pers-247/47).

9. W najbliższym czasie Ministerstwo Oświaty dokona przydziału rocznego kredytu dla każdej władzy asygnującej. Po otrzymaniu zawiadomienia Ministerstwa Oświaty o przydzielonym kredycie, władze asygnujące dokonają przydziału kredytów między podległe sobie jednostki, do końca roku budżetowego.

Kredyty osobowe (§ 1 i § 2b) przydzielane będą kwartalnie, na podstawie zapotrzebowań kwartalnych.

Kredyty rzeczowe z budżetu bieżącego uruchamiane będą, jak dotychczas, miesięcznie.

Kredyty inwestycyjne uruchamiane będą, jak dotychczas, kwartalnie.

Kredyty na wydatki bieżące, zgodnie z ustawą skarbową, wygasają z dniem 31 grudnia 1948 r.: kredyty inwestycyjne, zgodnie z dekretem z dnia 25. VI. 1946 r. o państwowym planie inwestycyjnym (Dz. U. R. P. nr 32, poz. 200), wygasają po upływie trzech miesięcy od końca okresu budżetowego.

10. Zgodnie z ogólnymi założeniami polityki finansowej, Ministerstwo Oświaty dażyć będzie do operowania minimalnymi rezerwami, aby nie wiązać szczupłych częstokroć kredytów. Zasadę tę powinny stosować również władze, urzędy i instytucje podległe. Unikać należy gromadzenia rezerw kredytów bez potrzeby: przyznane kredyty przekazywać należy podległym jednostkom bieżąco, bez zwłoki.

11. Wydatki należy rozplanować, aby uniknąć wiązania kredytów, potrzebnych na innych odcinkach prac i kumulacji wypłat w pewnych okresach (zwłaszcza w końcu okresu budżetowego, co budzi zastrzeżenia odnośnie celowości wydatków).

12. W dążeniu do dostosowania otwieranych kredytów do zwiększonych — na niektórych odcinkach — potrzeb okresowych, Ministerstwo Oświaty uruchamiać będzie w niektórych tytułach budżetowych kredyty w wysokości zwiększonej, kosztem innych (np. kredyty na kursy wakacyjne).

Ministerstwo Oświaty uruchamiać będzie, w miarę możliwości, na poczet przyznanych władzom, urzędom i instytucjom podległym kredytów, zwiększone kredyty na realizację zamierzeń, wymagających kredytów, przekraczających przydział okresowy, po otrzymaniu stosownego zapotrzebowania od zainteresowanej władzy, urzędu lub instytucji.

13. Do wykonania budżetu dochodów Ministerstwa Oświaty, mimo iż jest on w stosunku do budżetu wydatków znikomy, przyłożyć należy miarę staranności nie mniejszą, niż do wykonania budżetu wydatków.

14. Kierownicy władz, urzędów i instytucyj podległych Ministerstwu Oświaty zwrócą szczególną uwagę na koordynację zamierzeń oświatowych z możliwościami, jakie dają środki finansowe oraz — na współdziałanie zainteresowanych komórek (oddziałów finansowych i osobowych z wydziałami merytorycznymi).

Na odcinku wykonania budżetu wydziały merytoryczne powinny dostarczać oddziałom finansowym we właściwym czasie danych odnośnie potrzeb oraz dostarczać wszelkich innych potrzebnych wiadomości. Położyć należy duży nacisk na terminowe załatwienie poszczególnych zadań (formułowanie potrzeb, podział kredytów, wypłaty, sprawozdawczość), na dobrą organizację i sprawne wykonanie pracy.

15. Prawidłowe wykonanie gospodarki budżetowej wymaga bezwzględnego przestrzegania obowiązujących przepisów, w szczególności przepisów rachunkowo-kasowych i przepisów o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa.

16. O zasadniczych trudnościach w wykonaniu budżetu i planu inwestycyjnego należy donosić Ministerstwu Oświaty niezwłocznie.

Z-ca Dyrektora Departamentu:
(—) Wł. Ozga

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr BF-1526/48. Łódź, 23 stycznia 1948.

—. do wiadomości i wykonania.

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) E. Seniów
Naczelnik Wydziału Ogólnego

Poz. 37.

BIURO KONTROLI
przy Radzie Państwa
L. dz. I/4506/47.

Warszawa, 23 października 1947.

Do wszystkich Ministerstw
i Władz Centralnych

Wobec zapytań niektórych władz i urzędów, czy obowiązuje nadal okólnik Biura Kontroli z dn. 14.IV.1945 r. Nr BKPr b/CK 968/45/ST/SG w sprawie robót i dostaw na rzecz instytucji państwowych — Biuro Kontroli komunikuje, że wymieniony okólnik, jak w nim na wstępie zaznaczono, zawierał wytyczne mające zastąpić ogólne instrukcje do czasu ich wydania.

Ideą przewodnią Biura Kontroli przy wydaniu okólnika było doraźne i natychmiastowe ustalenie norm zabezpieczających w odpowiedni sposób interesy Skarbu Państwa, zwłaszcza, że dopiero później wydane rozporządzenie P. R. M. z dnia 12. IX. 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr 44, poz. 254) o zmianie rozporządzenia P. R. M. z dnia 29. I. 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu i instytucji prwa publicznego (Oz. U. R. P. Nr 13, poz. 92) usunęło wątpliwości, co do mocy obowiązującej tego rozporządzenia.

Obecnie wzmiankowany okólnik stracił swą aktualność wobec unormowania omówionych w nim zagadnień różnymi aktami prawnymi, między innymi:

Ustawą z dnia 2. VI. 1947 r. Nr 43; poz. 210, Dz. U. R. P. o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym;

Rozp. Rady Państwa z dnia 13. VI. 1947 r. Nr 44, poz. 228, Dz. U. R. P. w sprawie powołania i organizacji społecznych komisji kontroli cen;

Rozp. Rady Ministrów z dnia 10. VI. 1947 r. Nr 44, poz. 229, Dz. U. R. P. w sprawie organizacji i zakresu działania komisji notowań;

Rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 5. VIII. 1947 r. Nr 61, poz. 346 w porozumieniu z innymi ministrami w sprawie ustalania maksymalnych cen hurtowych i detalicznych na towary wytworzone przez przedsiębiorstwa państwowe lub będące pod zarządem państwa;

Rozp. Min. Przem. i Handlu z dnia 11. VIII. 1947 r. Nr 61, poz. 347, Dz. U. R. P. w sprawie ustalenia w obrotach handlowych i detalicznych dopuszczalnej wysokości zysków brutto;

Dekretem z dnia 24. IX. 1947 r. Nr 61, poz. 337, Dz. U. R. P. o ustaleniu cen w przedsiębiorstwach, prowadzonych przez państwo i samorząd;

szeregiem okólników Min. Odbudowy:

Nr 6 z dnia 18. I. 1947 r. (Dz. U. M. Odb. Nr 1, poz. 12),

Nr 11 z dnia 25. III. 1947 r. (Dz. U. M. Odb. Nr 3, poz. 42);

Nr 21 z dnia 17. V. 1947 r. (Dz. U. M. 0db. Nr 4, poz. 63),

Nr 26 z dnia 30. V. 1947 r. (Dz. U. M. Odb. Nr 4, poz. 67) w sprawie rewizji cen - robocizny kosztorysów umownych,

Nr 10 z dnia 5. V. 1947 r. (Dz. U. M. 0db. Nr 4, poz. 59) w sprawie rewizji cen umownych na materiały budowlane;

Instrukcją z dnia 19. VI. 1947 r. Nr 5, poz. 86, Dz. U. M. Odb. w sprawie rewizji cen itd. dla państwowych przedsiębiorstw budowlanych (P. P. B. i S. P. B.),

Nr 23 z dnia 20. V. 1947 r. (Dz. U. M. 0db. Nr 4, poz. 65) w sprawie rewizji cen na materiały elektrotechniczne,

Nr 36 z dnia 19. VII. 1947 r. (Dz. U. M. Odb. Nr 6, poz. 103) w sprawie wynagrodzenia za prace inżynierskie, związane z ostatecznym odbiorem domowych instalacji sanitarnych;

Rozp. Rady Ministrów z dnia 13. III. 1947 r. Nr 31, poz. 133, Dz. U. R. P. w sprawie zabez-

pieczenia przez państwowe przedsiębiorstwa budowlane zobowiązań w związku z podejmowaniem się wykonania robót na rzecz Skarbu Państwa;

Rozp. Min. Odbudowy z dnia 24. VI. 1947 r. Nr 51, poz. 262, Dz. U. R. P. w sprawie zwolnienia spółdzielczych przedsiębiorstw budowlanych (SPB) i Samopomocy Chopskiej od niektórych warunków, co do zabezpieczeń zobowiązań z podejmowaniem się wykonania robót na rzecz Skarbu Państwa;

Szeregiem układów zbiorowych dla pracowników poszczególnych gałęzi pracy itd.

Uchylając powyższy okólnik z dnia 14. IV. 1945 r., Biuro Kontroli podkreśla, że wystawiane przez sprzedawców dla instytucji państwowych rachunki winny ściśle odpowiadać wymaganiom § 21 przepisów rachonkowo-kasowych dla władz i urzędów państowych, oraz art. 86 Dekretu z dnia 16. V. 1946 r. Nr 27, poz. 174, Dz. U. R. P. o postępowaniu podatkowym, zawierającym przepisy o istotnej treści rachunku.

Pokrywanie wydatków bez uzyskania pokwitowań przez odbiorców gotówki może dotyczyć tylko drobnych kwot (§ 24 przepisów rach.-kasowych).

Przypomnieć tu ponadto należy okólnik Nr 30 Prezydium Rady Ministrów z dnia 20. 8. 1946 r. Nr O-II-b. 5/1, co do zastosowania art. 87 dekretu o postępowaniu podatkowym, wedle którego każdy sprzedawca obowiązany jest pod rygorem odpowiedzialności karno-skarbowej wydawać rachunek na dokonaną transakcję handlową.

(—) Inż. Jan Grubecki
Dyrektor Biura Kontroli

Ministerstwo Oświaty
Nr I. BS-22124/47.

W sprawie stosowania przepisów o robotach i dostawach.

Warszawa, 12 grudnia 1947.

Powyższe podaje się do wiadomości w związku z zarządzeniem Ministerstwa Oświaty z dnia 22 czerwca 1946 r. Nr I. Bud. 6248/46 w sprawie stosowania przepisów o robotach i dostawach.

Z-ca Dyrektora Departamentu
(—) Wł. Ozga

Poz. 38.

OKÓLNIK Nr 214

z dnia 10 grudnia 1947 r. (Nr III.-32341/47)

w sprawie kursów kwalifikacyjnych i zawodowych dla nauczycieli szkół zawodowych

W ramach akcji szkoleniowej nauczycielstwa szkół zawodowych, mającej na celu zapoznanie nauczycieli z programem nauczania oraz pogłębienie wiadomości fachowych i metodycznych, niezbędnych dla uzyskania dyplomów kwalifikacyjnych, Kuratorium Okręgu Szkolnego w porozumieniu z Ministerstwem Oświaty uruchamia w czasie od 28 grudnia 1947 r. do 28 czerwca 1948 r. następujące kursy:

1. Kurs technologii z materiałoznawstwem dla nauczycieli i instruktorów szkół techniczno-przemysłowych i mechanicznych. Kurs odbywać się będzie w Państwowej Szkole Techniczno-Przemysłowej w Łodzi, ul. Żeromskiego 115.

2. Kurs rysunków i kreśleń technicznych dla nauczycieli i instruktorów szkół techniczno-przemysłowych i mechanicznych. Kurs odbywać się będzie w Państwowej Szkole Techniczno-Przemysłowej w Łodzi, ul. Żeromskeigo 115.

3. Kurs towaroznawstwa dla nauczycieli szkół handlowych i spółdzielczych. Kurs będzie się odbywał w Państwowym Gimnazjum i Liceum Handlowym w Łodzi, ul. Księży Młyn 13.

4. Kurs gospodarczy dla nauczycieli szkół gospodarczych i rolniczych z działu gospodarstwa domowego i szycia. Kurs będzie się odbywał w Państwowej Szkole Gospodarczej w Łodzi, ul. Kilińskiego 63.

5. Kurs rysunków zawodowych dla nauczycieli szkół przemysłowych żeńskich. Kurs będzie się odbywał w Państwowej Szkole Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, ul. Pomorska 46.

6. Kurs pedagogiczny dla dyrektorów średnich szkół zawodowych. Kurs będzie się odbywał w Średniej Szkole Zawodowej w Łodzi, ul. Kilińskiego 109.

Nauka na wszystkich kursach odbywać się będze co sobotę w godzinach popołudniowych. Uczestnicy kursu zamiejscowi otrzymają faktyczny zwrot kosztów podróży (bez diet) oraz będą mieli zapewnione noclegi ewentualnie otrzymają ryczałt po 100 złotych za każdą noc.

Kandydaci na wyżej wymienione kursy natychmiast, a najpóźniej w terminie do dnia 22 grudnia 1947 roku złożyć podania o przyjęcie do Kuratorium Okręgu Szkolnego w Łodzi — Wydział Szkolnictwa Zawodowego.

W podaniu należy podać: 1) imię i nazwisko, 2) datę i miejsce urodzenia, 3) dokładny adres, 4) kwalifikacje nauczycielskie, 5) ilość lat pracy nauczycielskiej, 6) miejsce obecnej pracy, 7) jakich wykłada przedmiotów, 8) rodzaj kursu.

Kandydaci przyjęci na kurs otrzymają zawiadomienie o dniu i godzinie rozpoczęcia kursu oraz programy.

Dyrekcje poszczególnych szkół przy skierowywaniu uczestników na kurs, wezmą w pierwszym rzędzie pod uwagę nauczycieli i instruktorów nie posiadających kwalifikacji nauczycielskich.

Naczelnik Wydziału
(—) Inż. Alichniewicz

Poz. 39.

OKÓLNIK Nr 7

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 9 stycznia 1948 r. (Nr O-564/48)

w sprawie organizowania Kół i Powiatowych Społecznych Komitetów Radiofonizacji Kraju

W związku z pismem Okręgowego Społecznego Komitetu Radiofonizacii Kraju z dnia 11. XII. 1947 r. L. dz. 321/47/M.S. Kuratorium zaleca zarówno we wszystkich typach szkół w miastach prowincjonalnych, jak i na terenach miejskich przeprowadzić akcję krzewienia polskiej radiofonizacji przez organizowanie Kół i Powiatowych Społecznych Komitetów Radiofonizacji Kraju.

W ramach planowo rozbudowanej akcji O. S. K. R. K. przewiduje udzielanie nawopowstałym organizacjom pomocy w postaci kredytów, rad a nawet pewnych dotacji, jak: odbiorniki radiowe lub głośniki mieszkalne. Członkowie, prócz miesięcznych zadeklarowanych składek będą zobowiązani do prowadzenia i popularyzowania akcji zmierzającej do odbudowy polskiej radiofonii.

Ob. Ob. Inspektorzy, Dyrektorzy i Kierownicy szkół zechcą na swym terenie zająć jak najbardziej pozytywne stanowisko w tej sprawie. Wszyscy biorący aktywny udział zarówno w propagowaniu, jak i organizowaniu lokalnych Kół Komitetu Radiofonizacji przyczynią się pośrednio do udostępnienia wartości kulturalnych, społecznych i wychowawczych najszerszym warstwom społeczeństwa.

Nawiązując do okólnika Nr 172 z dnia 10 października 1947 r. na podstawie pisma O.S.R.K. z dnia 11. XII. L. dz. 322/47/M.S. Kuratorium jednocześnie komunikuje, że podniesienie ceny na odbiorniki z sumy 20 000 zł na 30 000 zł zostało spowodowane sprawą dewiz. Obecnie S. K. R. K. czyni starania uzyskania dobrych aparatów, wyrabianych w kraju.

Wielkich informacji związanych z akcją organizowania lokalnych kół udziela Okręgowy Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju, Łódź, Al. Kościuszki Nr 40. Tam też są przyjmowane zgłoszenia na wszelkiego rodzaju materiały, jak: statuty, deklaracje członkowskie itp.

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) Dr J. Łopuski
Naczelnik Wydziału

Poz. 40.

OKÓLNIK Nr 13

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 12 stycznia 1948 r. (Nr III-182/48)

w sprawie księgowości przebitkowej „Perfecta"

Ministerstwo Oświaty pismami z dnia 2.XII. 1947 r. Nr VI-Oc. 3441/47 i VI Oc. 3442/47 zatwierdziło do użytku szkolnego:

a) Podręcznik pt. Zasady księgowości przebitkowej „Perfecta",opracowany przez Bogdana Le Ville'a, jako książkę pomocniczą dla nauczycieli oraz

b) Komplety szkolne „Perfecta", jako pomoc naukową w szkołach zawodowych.

Podając powyższe Dyrekcjom szkół do wiadomości, Kuratorium zaleca nabywanie powyższych wydawnictw do przeprowadzenia ćwiczeń w zakresie księgowości przebitkowej w nauce księgowości szkół zawodowych.

Przedstawicielstwo księgowości przebitkowej „Perfecta" prowadzi na terenie Łodzi firma K. Kwiatkowski i S-ka, ul. Piotrkowska 189, tel. 166-57. Tam też można otrzymać katalogi i cenniki wydawnictw „Perfecta".

Naczelnik Wydziału
(—) Inż. J. Alichniewicz

Poz. 41.

SPRAWOZDANIE

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

z dnia 3 stycznia 1948 r. (Nr O-31356/ex 47)

dotyczące sprawy radiofonizacji szkół w Okręgu

W wykonaniu polecenia Ministerstwa Oświaty z dnia 22 listopada 1947 r. Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego przedstawia następujące dane w sprawie radiofonizacji szkół i audycji radiowych dla młodzieży i nauczycielstwa.

W związku z akcją radiofonizacji szkół na terenie Okręgu Kuratorium przesłało następujące okólniki:

1. Okólnik Nr 172 z dnia 10 października 1947 r. podający szczegółowe dane odnośnie nabycia aparatów radiowych i głośników w Dyrekcji Polskiego Radia w Łodzi.

2. Okólnik Nr 180 z dnia 20 października 1947 r., w którym Kuratorium apeluje do nauczycielstwa o nadsyłanie materiału, uwag i opinii tyczących szkolnych audycji radiowych.

	Ilość szkół zradiofonizowanych		Ilość szkół realizujących audycje		Fundusze na radiofonizację			Ilość szkół planujących radiofonizację
	całkowicie	częściowo	dla nauczycieli	dla młodzieży	Komitetu Rodzicielsk.	Samorządu	Inne	
Wydz. I	115	17	110	110	115	17	—	42
„ II	14	12	19	20	19	1	6	10
„ III	4	27	24	30	20	7	4	19
„ IV	3	6	3	9	7	—	2	6
„ V	1	—	1	1	1	—	—	—
Ogółem:	137	62	157	170	162	25	12	77

3. Okólnik Nr 184 z dnia 24 października 1947 r. polecający Ob. Ob. Inspektorom i Okręgowym Wizytatorom Szkolnym podczas wykonywania czynności wizytacyjnych zwrócić szczególną uwagę na wykorzystywanie przez szkoły i nauczycielstwo audycji radiowych wymienionych w piśmie Ministerstwa Oświaty z dn. 6 października 1947 r. (Nr D.K. 2750/47).

Poza tym Okręgowy Instruktor Muzyki i Śpiewu w związku z planową i realizowaną akcją upowszechniania muzyki, zwraca uwagę na ten dział pracy kulturalnej — podając informacje dla szókł zradiofonizowanych (Okólnik Nr 170 z dnia 9 października 1947 r.), a na konferencji nauczycieli w Opocznie w dniu 24 października ub. r. i nauczycieli śpiewu w Łodzi w dniu 11 listopada 1947 r. omawiał szczegółowo szkolne audycje radiowe i rolę nauczycielstwa w tej akcji.

Kuratorium również komunikuje, że Państwowe Gimnazjum i Liceum Handlowe w Zgierzu wydaje „Gazetkę Radiową".

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) Dr J. Łopuski
Naczelnik Wydziału

Poz. 42.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w Łodzi
Nr 3411/48

Łódź, dnia 20 lutego 1948 r.

OKÓLNIK Nr 26
w sprawie urlopów połogowych nauczycielek i urzędniczek

Celem ujednostajnienia sprawy udzielania urlopów macierzyńskich we wszystkich resortach państwowych do czasu zmiany w drodze ustawodawczej przepisu art. 28 z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104/1932 r. poz. 873) i art. 28 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21 poz. 164) należy analogicznie do postanowień ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. G. Nr 65 poz. 636) nauczycielkom i urzędniczkom w stanie ciąży i po porodzie udzielać w sumie 12 tygodniowego urlopu.

Długość trwania urlopu przed i po porodzie należy do zainteresowanych.

Za Kuratora Okr. Szkolnego
(—) Mgr E. Seniów
Naczelnik Wydziału Ogólnego

Poz. 43.

KOMUNIKAT
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

Reglamentacja w zakresie zbytu farb olejnych, emalii i lakierów na podstawie olejnożywicznej zostaje zniesiona, wobec tego wszelkie zapotrzebowania na:

1. lakiery olejne bezbarwne,
2. farby olejne podkładowe,
3. farby olejne do krycia zewnątrz i wewnętrznego,
4. emalie zewnętrzne i wewnętrzne olejne,
5. emalie olejne do celów specjalnych,
6. rozcieńczalniki, luty szpachlowe itp. wyroby olejne

należy zgłaszać w Biurze Sprzedaży Farb i Lakierów w Gliwicach.

Instytucje i szkoły pragnące nabyć wyżej wymienione farby czy lakiery muszą przesłać w możliwie jak najkrótszym czasie zapotrzebowania do Kuratorium do intendenta ob. Rendeckiego.

W zapotrzebowaniu należy podać ilość i gatunek zamawianego artykułu oraz termin, to znaczy pierwszy czy drugi kwartał rb.

Ceny farb i lakierów oraz miejsce ich otrzymania zostaną podane w czasie późniejszym.

Jednocześnie Kuratorium zaznacza, że reglamentacją objęte są nadal

1. lakiery, emalie i rozceińczalniki nitrocelulozowe,
2. pokost naturalny względnie lakier do mieszania z farbami.

Naczelnik Wydziału Ogólnego
(—) Mgr E. Seniów

Poz. 44.

KOMUNIKAT
Komitetu Redakcyjnego Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

W związku z okólnikiem Kuratorium O.S.Ł. z dnia 3 grudnia 1947 r. Nr I. 31876/47 w sprawie wznowienia Dziennika Urzędowego Komitet Redakcyjny uprzejmie podaje poniższe uwagi dotyczące prenumeraty Dziennika Urzędowego:

1. Dziennik Urzędowy będzie miesięcznikiem.
2. Cena jednego egzemplarza od 1. stycznia 1948 r. wynosi 75 zł.
3. Prenumeratę należy wpłacać do PKO na konto Nr VII-4530 — Komitetu Redakcyjnego Dziennika Urzędowego Kuratorium OSŁ w ratach przynajmniej kwartalnych.
4. Blankiety nadawcze należy wypełniać czytelnie podając dokładne i pełne brzmienie nazwy szkoły czy instytucji oraz adres. Na odwrocie blankietu nadawczego należy podać za jaki okres uiszcza się prenumeratę. Tak wypełnione blankiety nadawcze w dużej mierze ułatwią prowadzenie kartoteki prenumeratorów i pozwolą uniknąć zbędnej korespondencji.
5. Dziennik Urzędowy dla publicznych szkół powszechnych i przedszkoli będzie przesyłany za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych. Szkoły innych typów będą otrzymywać Dziennik Urzędowy bezpośrednio.
6. Prenumerata Dziennika Urzędowego dla szkół i przedszkoli ma być pokrywana z budże-

tów samorządowych. Sprawy tej należy dopilnować w poszczególnych gminach.

7. Przeprowadzona kontrola dokonanych wpłat z tytułu prenumeraty Dziennika Urzędowego za rok 1946 i 1947 wykazała, że ponad 50 % prenumeratorów nie uregulowało należności. Należność za te lata wynosi łączną kwotę 300 zł. Szkoły, które dotychczas nie wpłaciły tej należności obowiązane są jak najprędzej tego dokonać za pośrednictwem PKO.

Przestrzeganie terminu nadsyłania prenumeraty ułatwi sprawność wydawania, jak i przekazywania Dziennika Urzędowego.

Adres Redakcji Dziennika Urzędowego: Łódź, ul. Jaracza 11, tel. 251-73/13.

Za Naczelnego Redaktora
(—) Dr J. Łopuski

Poz. 45.

Odpis.

REDAKCJA
Czasopisma „Wiadomości Historyczne"
Łódź, Armii Ludowej 28/6

Łódź, dnia 20 grudnia 1947 r.

Do
Ob. Kuratora Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w Łodzi.

Departament VI Ministerstwa Oświaty wraz z Państwowymi Zakładami Wydawnictw Szkolnych przystąpił do wydawania czasopisma dla nauczycieli pt. „Wiadomości Historyczne". Czasopismo ma służyć w pierwszym rzędzie potrzebom nauczycieli, a nadto upowszechniać wiedzę i kulturę historyczną w społeczeństwie.

Redakcja przewiduje następujące działy:

1. Artykuły naukowe.
2. Programy, podręczniki, pomoce naukowe.
3. Z praktyki szkolnej.
4. Recenzje wydawnictw z punktu widzenia ich przydatności dla szkoły.
5. Korespondencja i wypowiedzi nauczycielstwa w sprawach potrzeb naukowych i dydaktycznych.
6. Kronika.

W skład Komitetu Redakcyjnego wchodzą: PP. prof. dr N. Gąsiorowska, dr Z. Kormanowa, J. Schönbrenner, prof. dr M. Serejski, dr J. Dutkiewicz.

Wiadomości Historyczne będą się ukazywały na razie jako kwartalnik. Dążeniem wydawnictwa i redakcji jest przekształcenie ich na dwumiesięcznik. Komitet Redakcyjny dąży do wciągnięcia do współpracy ogółu nauczycielstwa, przeto uprzejmie prosi Obywatela Kuratora o zainteresowanie powyższą sprawą podległe Mu wydziały i zakłady naukowe oraz ogniska metodyczne historii.

Za Komitet Redacyjny
(—) Dr G. Missalowa

KURATORIUM
Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Nr O. 72/48. Łódź, dnia 15 stycznia 1948

— do wiadomości i wykorzystania.

Naczelnik Wydziału:
(—) Dr J. Łopuski

Poz. 46.

KOMUNIKAT

Nakładem Polskiego Związku Zachodniego w Jeleniej Górze ukazał się kalendarz na rok 1948 pt. „366 wiadomości o Dolnym Śląsku" (mała encyklopedia Dolnego Śląska) w opracowaniu mgra Józefa Sykulskiego. Kalendarz zawiera 440 stron druku w formacie A 6. Na każdej jego stronicy zamieszczona jest 25-wierszowa wiadomość o Dolnym Śląsku: jego polska przeszłość, walka o polskość, polskie piśmiennictwo, zabytki itd. Z zagadnień obecnych omówione są: dzieje administracji, teatr, muzea, uzdrowiska itd. Autor dużo miejsca poświęca przemysłowi i kopalniom dolno-śląskim, wyliczając przy tym nazwiska przodowników pracy.

Przy podawaniu każdej wiadomości autor cytuje źródła, z których korzysta, tak że ilość pozycji bibliograficznych przekracza czterysta. Na końcu książki zamieszczony jest skorowidz miejscowości, nazwisk i rzeczowy.

Cena kalendarza wynosi 250 zł., dla szkół rabat 20 1/2.

Adres: Zarząd Obwodowy Polskiego Związku Zachodniego w Jeleniej Górze, ul. 1 Maja nr 43 d.

Poz. 47.

RUCH SŁUŻBOWY
w administracji szkolnej

1. Skubisz Józef, prow. inspektor szkolny w Radomsku, przeniesiony z dniem 15. XI. 1947 r., dla dobra służby na stanowisko nauczyciela do szkolnictwa powszechnego (Radomsko, pismo Min. Oświaty z dnia 13. XI. 1947 r.Nr. I. Pers. 21687/47).

2. Czerwik Gabriel, prow. inspektor szkolny w Kutnie przeniesiony na własną prośbę do służby nauczycielskiej z dniem 1 września 1947 r. (pismo Min. Oświaty z dnia 2. XII. 1947 r. Nr I. Pers. 21292/47 — na kierownika publ. szkoły powsz. nr 25 w Łodzi).

3. Wojtaszek Władysław, prow. instuktor O. D. w Łodzi przeniesiony dla dobra służby z dniem 15. XI. 1947 r. do służby nauczycielskiej, szkoła dorosłych nr 1 w Łodzi — pismo Min. Ośw. z dnia 9. XI. 1947 r. Nr I. Pers. 18419/47.

4. Januszewicz Mieczysław, prow. wiz. szkół w Kuratorium. przeniesiony na stanowisko naucz. do Państw. Liceum Pedag. w Pabianicach z dniem 1 października 1947 r. na własną prośbę pismem Min. Oświaty z dnia 20. XI. 1947 r. Nr I. Pers. 19516/47.

5. Wojtczak Stefania, kontr. naucz. publ. szkoły powsz. nr 29 w Łodzi przydzielona do Kuratorium w

charakterze siły biurowej z dniem 15. XII. 1947 r. Nr O. Pers. 30278/47 z dniem 11. XII. 1947 r.

6. Sochacka Eugenia, prowiz. podreferendarz w Kuratorium, zwolniona na własną prośbę z dniem 31. XII. 1947 r. Nr O. Pers. 33900/47.

7. Rogowska Krystyna, mianowana kontr. urzędn. w Kuratorium w X. gr. od 15. XII. 1947 r. Nr O: Pers: 31886/47.

8. Prochor Leokadia, naucz. publ. szk. powsz. nr 51 w Łodzi, przydzielona do administracji w Kuratorium w charakterze siły biurowej Nr O. Pers. 30241/47 od dnia 1 lipca 1947 r.

9. Zbierzchowski Leopold, kontr. wych. świetlicy w Łodzi, przydzielony do Wydziału VI. jako siła biurowa w Kuratorium od dnia 15. XI. 1947 r. Nr O. Pers. 28044/47.

10. Czechlewski Kazimierz, p. o. kier. publ. szk. powsz. w Starzenicach, pow. wieluński — powierzenie obowiązków podinspektora O. D. przy Insp. Szkolnym w Wieluniu z dniem 1. XI. 1947 r. Nr O. Pers. 25178/47 z dniem 26. XI. 1947 r.

11. Osiadacz Alina, kontr. naucz. publ. szk. powsz. w Wardzynie, pow. łódzki, przydzielona do Kuratorium w charakterze referenta prasowego od dn. 1. XI. 1947 r. Nr Os. 30549/47 z dniem 2. XII. 47 r.

12. Ruszkowski Kazimierz, nauczyciel publ. szkoły powsz. nr 3 w Sieradzu, powierzenie czasowo obowiązków podinspektora O. D. w Sieradzu od 1. XI. 1947 r. Nr O. Pers. 28670/47 z dn. 26. XI. 1947 r.

13. Mgr Czabakowa Wiktoria — naucz. IX. Państw. Gimn. i Lic. w Łodzi odwołana z czasow. przydz. p. o wizyt. szkół w Kuratorium, z dn: 1. XII. 1947 r. Nr O. Pers: 28231/47 z dn: 12. XI. 1947 r.

14. Tulińska Aniela, na własną prośbę zwolniona z kontraktu urzędn. w Kuratorium z dn. 30. IX. 1947 r. Nr O. Pers. 24802/47 z dn. 3. X. 1947 r.

15. Piotrowicz Alina, kontr. urzędn. Kuratorium — mianow. st. rejestratorem w/g IX grupy z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. Pers. 24797/47 z dn. 29. IX. 1947 r.

16. Szczepaniak Henryka, kontr. urz. w Kuratorium — mianowana st. rejestratorem w IX. gr: od dnia 1. X. 1947 r. Nr Pers. 24798/47 z dn. 29. IX. 1947 r.

17. Domańska Aleksandra, kontr. urzędn. w Kuratorium mianow. st. rejestr. w IX. gr. od dnia 1. X. 1947 r: Nr Pers. 24799/47.

18. Kamiańska Maria, naucz. Lic. Pedagog. w Zgierzu powierzono obow. kierowniczki Centralnej Biblioteki Pedagogicznej w Kuratorium z dn. 1. X. 1947 r. Nr 27785/47 z dn. 24. X. 1947 r.

RUCH SŁUŻBOWY

naucz. publ. szkół powszechn. przeniesionych z dniem 1 listopada 1947 r.

1. Pietrasiakowa Jadwiga, z Łodzi, szk. nr 68 na stanowisko kier. w Łodzi, Nr dekr. 25294/47.

2. Wieczorska Krystyna, z Sosnowca do Łodzi, szk. sp. nr 105, Nr dekr. 24884/47.

3. Werykówna Teofila, z Bachorzyna, pow. łaskiego do Keblin, pow. brzezińskiego, Nr dekr. 27903/47.

4. Horóbska Helena, z Ręczna, pow. Piotrków, do Bystrej, O K. S. Kraków, Nr dekr. 28579/47.

5. Łęcka Zofia, z Topolic, pow. Opoczno, do Złotej, K. O. S. Kraków, Nr dekr. 28578/47.

6. Świetlińska Janina, z Łodzi, szk. nr 75, do Łodzi szk. nr 104, Nr dekr. 29370/47.

7. Zawadzka Stanisława, z Lipianek, pow. brzezińskiego, do Łaznowskiej Woli pow. brzezińskiego, Nr dekretu 27902/47.

8. Bojkowska Bronisława, z Sieradza, do Kuźnicy Dużej K. O. S. Śląskie, Nr dekr. 29374/47.

9. Jankowski Stefan, z Konstantynowa, pow. łódzki, do Łodzi, Nr dekr. 28225/47.

10. Wolczyńska Helena, z Łodzi do Warszawy, Nr dekr. 30345/47.

11. Krakowiak Maria, z Pułtuska do Łodzi, Nr dekretu 30359/47.

42. Drozdowska Irena, z Szadka, p. Sieradz, do Jaworzna, p. sieradzkiego, Nr dekr. 29889/47.

13. Jezierska Stanisława, z Aleksandrowa, pow. łódzkiego, do Pionek, K. O. S. Kieleckie, Nr dekretu 29885/47.

14. Wziątkowa Helena, z Łodzi, szk. nr 58, do Gniezna, K. O. S. Poznań, Nr dekr. 30905/47.

15. Buczkowski Józef, z Łodzi, dz. 39, do Jarogniewic K. O. S. Poznań, Nr dekr. 30981/47.

16. Gerentowa Janina, ze Stachlewa, pow. łowicki, do Bojadła K. O. S. Poznań, Nr dekr. 34277/47.

17. Benkendorf Helena, z Rawy Mazowieckiej, do Elbląga K. O. S. Gdańsk, Nr dekr. 34032/47.

RUCH SŁUŻBOWY

naucz. publ. szkół powszechn. przeniesionych z dniem 1 grudnia 1947 r.

18. Błędowski Zygmunt, z Przeręby, p. Radomsko, do Górska K. O. S. Poznańskie, Nr dekr. 24846/47.

19. Kiełbaskowa Stefania, z Monicy, p. Sieradz, do Racławic K. O. S. Rzeszów, Nr dekr. 31297/47.

20. Żebrowski Marian, z Pniewa, p. Kutno, do Zabrza, K. O. S. Śląskie, Nr dekr. 34232/47.

21. Żebrowska Genowefa, z Pniewa, pow. Kutno, do Zabrza, K. O. S. Śląskie, Nr dekr. 34232/47.

RUCH SŁUŻBOWY

naucz. publ. szkół powszechn. przeniesionych z dniem 1 stycznia 1948 r.

22. Wolińska Elżbieta, z Trzebc, pow. Radomsko, do Porszewic, pow. łaski, Nr dekr. 31496/47.

23. Kijakowa Eleonora, z Aleksandrowa, pow. Kalisz, do Łodzi, Nr dekr. 28222/47.

24. Sobczak Eugenia, z Fałkowa, pow. konecki, do Wiskitna, pow. łódzki, z dniem 1. II. 47, Nr dekretu 27867/47.

25. Zabłocki Kazimierz, z Łodzi, rozwiązano stos. służb. z dniem 1. II. 47, Nr dekr. 32132/47.

26. Sienkiewicz Jan, z Białynina, pow. Skierniewice, do Sobiecina K. O. S. Wrocław, z dn. 1. II. 47, Nr dekr. 355/48.

27. Tondel Maria, z Wygody, pow. łowickiego w stan pozasłużbowy, z dn. 1. XI. 47. Nr dekr. 27340/47.

RUCH SŁUŻBOWY
nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących

57. Dorejkowa Irena, naucz. I. P. G. i L. dla Dor. w Łodzi, przydzielona na rok szkolny 1947/48 do W. S. G. w Łodzi z dn. 1. IX. 47 r. Nr. O. P: 22066/47

58. Czeczel Edward, naucz. XIII P. G. i L. w Łodzi, mianowany z dn. 1. IX. 47 r. Nr O. P. 23699/47.

59. Achmałowicz Alina, naucz. II. P. G. i Lic. w Radomsku, mianowana z dniem 1. IX. 47. Nr O. P. 22817/47.

60. Ks. Michalak Władysław, naucz. XIX. P. G. i L. w Łodzi, przeniesiony do VIII P. G. i L. w Łodzi z dn. 1. XI. 1947 r. Nr O. P. 22959/46.

61. Nowakowska - Przyłęcka Janina, XVIII. P. G. i Lic. w Łodzi, zwiolniona z etatu z dn. 31. VIII. 1947 r. Nr O. P. 21490/47.

62. Iwicki Robert, naucz. P. G. i Lic. w Łęczycy, przeniesiony do Chełma z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 24938/47.

63. Ks. Kowalski Alfons, naucz. II. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowany z dniem 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 22963/47.

64. Zgrzebnicka Maria, naucz. I. P. G. i Lic. dla Dor. w Łodzi, przeniesiona z dn. 1. IX. 1947 r. do II. P. G. i Lic. dla Dor. w Łodzi. Nr O. Pers: 22851/47:

65. Krasnodębska Hanna, naucz. II. P. G. i Lic. dla Dorosłych w Łodzi, mianowana z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 22854/47

66. Michalewska Ludwika, naucz. II. P. G. i Lic. dla Dor. w Łodzi, mianowana z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 22852/47:

67. Norek Zygmunt, naucz. II. P. G: i Lic: dla Dor. w Łodzi, mianowany z dn: 1. IX. 1947 r. Nr O. Pers. 22854/47.

68. Wasilewska Irena, naucz. XIII. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana z dn: 1. IX. 47 r. Nr O. P. 24251/47.

69: Badzian Leopold, dyr. XVII P. G. i Lic. w Łodzi, przeniesony na własną prośbę na naucz. P. G. i L. im. T. Reytana w Warszawie z dn: 1. X. 1947 r. Nr O. P. 25004/47:

70. Jaruga Nikodem, naucz. XXIII P. G. i Lic. w Łodzi, pzeniesiony do Warszawy z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. Pers. 23606/47.

71. Szwejkowska Genowefa, naucz. XVI. P. G. i L. przeniesiona do IV. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 26077/47.

72. Kulikowski Kazimierz, naucz. XVI. P. G. i L. przeniesiony do XV. P. G i Lic. w Łodzi z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 28098/47.

73. Żeleszkiewicz Ignacy, naucz: XVI. P. G. i Lic. przeniesiony do VIII. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 28177/47.

74. Przeździecki Edmund, naucz. XVI. P. G. i Lic. przeniesiony do XV. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 28100/47.

75. Bargieł Maria, naucz. XXIII. P. G. i Lic., przeniesiona do XV. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1: X: 1947 r: Nr O. P. 28099/47.

76. Sękowa Krystyna, naucz. III. P. G. i Lic. w Łodzi, zwiolniona została z dn. 31. VIII. 1947 r. Nr O. P. 26904/47.

77. Sygniewicz Apolonia, naucz. I. P. G. i Lic. w Pabianicach, zwolniona z etatu z dniem 31. VIII. 1947 r. Nr O. P. 26914/47.

78. Rudziński Zygmunt, naucz. XIV. P. G. i Lic. w Łodzi, przeniesiony do XI. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 27327/47.

79. Jaruga Zygmunt, naucz. XIV. P. G. i Lic. w Łodzi, przeniesiony do XI. P. G i Lic. w Łodzi z dn. 1. IX. 1947 r: Nr O. P. 27328/47.

80. Gunc Zofia, naucz. Publ. Szk. Powsz. w Budach Grabskich, mianowana naucz. VII. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 27732/47.

81. Jakubowska Zofia, naucz. VI. P. G. i Lic. w Łodzi, zwiolniona z dn. 31. VIII. 1947 r. Nr O. Pers. 26505/47.

82. Szymański Edward, naucz. P. G. i Lic. w Nowym Mieście, przeniesiony do IX. P. G. i Lic. w Łodzi z dn. 15. XI. 1947 r. Nr O. P. 29678/47.

83. Zieliński Mieczysław, naucz. II. P. G. i Lic. w Wieluniu, przeniesiony do P. G. i Lic. w Nowym Mieście z dn. 15. XI. 1947 r. Nr O: Pers. 30021/47:

84. Krąkowska Felicja, naucz. P. G. i Lic. w Zgierzu, przeniesiona do P. L. Pedagog. w Zgierzu z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 24925/47.

85. Brokowska Irena, naucz. I: P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiona do Warszawy z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 28583/47.

86. Fidler Eugeniusz, naucz. P. G. i Lic. w Zduńskiej Woli, zwolniony z etatu z dn. 31. VIII. 1947 r. Nr O. Pers. 28517/47.

86. Kiernikowa Maria, naucz. IV. P. G. i Lic: w Łodzi, przeniesiona do VII. P. G. i Lic. w Łodzi z dniem 1. XI. 1947 r. Nr O. P. 30870/47.

88. Dr Wojtczak Antoni, naucz. XVI. P. G. i Lic. w Łodzi, przeniesiony do IV. P. G. i Lic: w Łodzi z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 24217/47.

89. Fessel Abraham, naucz. II. P. G. i Lic. dla Dor. w Łodzi, mianowany z dn. 1. XI. 1947 r. Nr O. Pers. 31024/47.

90. Kraska Władysława, naucz. I. P. G. i Lic. w Skierniewicach, przeniesiona do P. G. i Lic. Władysława Jagiełły w Płocku z dn. 1. X. 1947 r. Nr O. P. 31771/47.

91. Winiarski Roman, naucz. XI. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowany z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 26177/47.

92. Trzemkowska - Janikowska Wiesława, nauczycielka XVI. P. G. i Lic. w Łodzi, zwolniona z dn: 31. VIII. 1947 r. Nr O. P. 31846/47.

93. Przeradzka Urszula, naucz. P. G. i Lic:w Opocznie, mianowana z dn. 1. XI. 1947 r. Nr O. P. 31250/47:

94. Brzozowski Antoni, naucz. II. P. G. i L. w Wieluniu, przeniesiony do P. G. i Lic. w Wieluniu z dn. 12. XI. 1947 r. Nr O. P. 31848/47.

95. Osiewacz Teodor, naucz. II. P. G. i Lic. w Wieluniu, przeniesiony do P. G. i Lic. w Wieluniu z dn. 12. XI. 1947 r. Nr O. P. 21779/47.

96. Chąciowa Maria, naucz: II. P. G. i Lic. w Wieluniu, przeniesiona do P. G. i Lic. w Wieluniu z dn. 12. XI. 1947 r. Nr O. P. 3233/47.

97. Leśnobrodzka Jadwiga, naucz. P. G. i Lic. w Łasku, przeniesiona do P. G. i Lic. im. Staszica w Warszawie z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P. 32581/47.

98. Missalowa Gryzelda, naucz. szk. średn., zwolniona z dn. 31. VIII. 1947 r. Nr O. P. 20990/47.

99. Dobrowolski Kazimierz, naucz. III. P. G. i L. w Łodzi, przeniesiony do XIII. P: S. i Lic. w Łodzi z dn. 1. I: 1948 r: Nr O. P. 34272/47.

100. Gorgoń Eugeniusz, naucz. P. G. i Lic. w Rawie Mazowieckiej, przeniesiony do P. L. Pedagog. w Bodzentynie, pow. Kielce z dn. 1. IX. 1947 r. Nr O. P: 277/48.

101. Rodzochowa Ewelina, naucz. P. G. i Lic. w Wieluniu, mianowana z dn. 1. I. 1948 r. Nr O. Pers. 33816/47.

103. Nawrocki Bolesław, naucz. kontr. P. G. i Lic. w Wieluniu, mianowany naucz. P. G. i Lic. w Nowym Mieście z dn. 20. I. 1948 r. Nr O. P. 1818/48.

104. Chybulska Kamila, naucz. III. P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiona z dniem 6. XI. 1947 r. do I. P. G. i L. w Piotrkowie Nr O. P: 33842/47.

105. Stolarski Stanisław, naucz. VI. P. G. i L. w Piotrkowie, przeniesiony z dn. 6. XI. 1947 r. do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie, Nr O. 33841/47.

106. Kędzierski Ignacy, naucz. III. P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiony z dn. 6. XI. 1947 r. do I. P. G. i L. w Piotrkowie, Nr O. Pers. 33824/47.

107. Przybyszewski Alfred, naucz. III. P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiony z dniem 6. XI. 1947 r. do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie, Nr O. Pers. 33822/47.

108. Małek Michał, naucz. III. P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiony z dn. 6. XI. 1947 do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie, Nr O. Pers. 33838/47.

109. Borzymińska Irena, naucz. III. P. G. i L. w Piotrkowie, przeniesiona do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie z dn. 6. XI. 1947 r. Nr O. Pers. 33839/47.

110. Zasempa Antoni, naucz. III. P. G. i Lic. w Piotrkowie, przeniesiony do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie z dn. 6. XI. 1947 r. Nr O. P. 33854/47.

111. Seredyńska Irena, nauczycielka III. P. G. i L. w Piotrkowie, przeniesiona z dn. 6. XI. 1947 r. do I. P. G. i Lic. w Piotrkowie, Nr O. Pers. 33835/47.

Szkoły zawodowe. Mianowania.

1. Sokół Henryka, naucz. XVII. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P. G. i Lic. Gospod. w Łodzi, Nr dekretu 20657/47.

2. Koziara Teofil, naucz. I. P. G. i Lic. w Pabianicach, mianowany do P: G. i L. Mech. w Pabianicach, Nr dekretu 22839/47.

3. Słowikowa Maria, naucz. VII. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P. Szk. Przem. Żeńskiej w Łodzi. Nr dekr. 20175/47.

4. Szczepaniec Helena, naucz. IX. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P: Szk. T. Przem. w Łodzi, Nr dekretu 21548/47.

5. Radwańska Irena, naucz. XIII. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P. G. i L. Gosp. w Łodzi, Nr dekr. 21069/47.

6. Kruk Wojciech, naucz. Publ. szk. powsz. w Łowiczu, mianowany do P. G. i Lic. Handl. w Łowiczu Nr dekr. 17111/47.

7. Lewandowska Irena, naucz. P. L. Pedagog. w Łodzi, mianowana do P. G. i Lic. Handl. Żeńsk. w Łodzi, Nr dekr: 21063/47.

8. Ostaszewska Maria, naucz. II. P. G. i Lic. w Wieluniu, mianowana do P. G. i L. H. w Wieluniu, Nr dekr. 24093/47.

10. Pruszyńska Irena, naucz. VI. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P. Szk. Budowl. Ląd. w Łodzi, Nr dekretu 21688/47.

11. Gniazdowska Jadwiga, naucz. P. G. i Lic. Ż. w Skierniewicach, mianowana do P. G. i L. Kraw. w Skierniewicach, Nr dekr. 23615/47.

12. Paradecki Zygmunt, naucz. X. P. G. i Liceum w Łodzi, mianowany do P. Szk. Techn.-Przem. w Łodzi, Nr dekr. 24834/47.

13. Baworowska Kazimiera, naucz. K. O. S. Pomorskiego, mianowana do P. G. i Lic. Hendl.-Mech. w Łodzi, Nr dekr. 22951/47.

14. Damsz Wanda, naucz. II. P. G. i Lic. w Łodzi, mianowana do P. G. i Lic. Handl.-Mech. w Łodzi, Nr dekretu 27870/47.

15. Banaszewska Romualda, naucz. II. P. G. i Lic. w Skierniewicach, mianowana do P. G. i Lic. Handl. w Skierniewicach, Nr dekr. 27746/47.

16. Ruszczycki Witold, naucz. II. P. Gimn. i Lic. w Skierniewicach, mianowany do P. Szk. Techn.-Przem. w Łodzi, Nr dekr. 20645/47.

17. Szczepańska Janina, naucz. I. P. G. i Lic. w Skierniewicach, mianowana do P. Szk. Techn.-Przem. w Łodzi, Nr dekr. 26045/47.

RUCH SŁUŻBOWY
nauczycieli Zakładów Kształcenia Nauczycieli

1. Ks. Kossowski Bronisław, pref. szk. powszechn. w Jaworzynie, pow: warszawskiego, przeniesiony do P. L. Pedagog. w Skierniewicach, Nr dekr. 22840/47 z dn. 1. IX. 1947 r.

2. Stelmach Antoni, naucz. Państw. Liceum Pedag. w Kutnie, przeniesiony do Państw. Liceum Pedagog. w Zgierzu, Nr dekr. 256/48 z dn. 10. I. 1948 r.

3. Stelmach Antoni, naucz. Państw. Liceum Pedag. w Zgierzu, przenies. do Państw. Liceum Pedagog. na p. o. dyrektora, Nr dekr. 1972/48 z dn. 1. II. 1948 r.

RUCH SŁUŻBOWY
nauczyciele przeniesieni w stan spoczynku

1. Ks. Mgr Orłowski Józef, naucz. w XVIII. Państw Koeduk. Gimn. i Lic. w Łodzi, przeniesiony w stan spoczynku z dn. 30. VI. 1947 r., nr dekr. Os. 7339/47.

2. Zarębski Bernard, naucz. Publ. Szk. Powsz. nr 1 w Koluszkach, pow. Brzeziny — z dn. 30. VI. 1947 r., nr dekr. Os. 8980/47.

3. Mokrzycka Jadwiga, naucz. Publ. Szk. Powsz. nr 127 w Łodzi — z dn. 30. VI. 1947 r., nr dekretu Os. 7969/47.

4. Nakielska Zofia, naucz. Publ. Szk. Powsz. w Rędzinach, gm. Żytno, pow. radomszczański — z dn. 31. VIII. 1946 r., nr dekr. Os. 1695/47.

5. Piaskowska Helena, naucz. Publ. Szk. Powsz: nr 2 w Zgierzu — z dn. 30. VI. 1947 r., nr dekretu Os. 7917/47.

6. Baraszowa Izabella, b. naucz. Publ. Szk. Powsz. nr 22 w Łodzi — 30. XI. 1945 r., nr dekr. Os. 13858/47.

7. Wacławski Jan, nie pełn. służby naucz. Publ. Szk. Powsz. — z dn. 30. IV. 1945 r., nr dekr. O. Pers. 12594/47.

8. Oczkowska Anna, b. naucz. Publ. Szk. Powsz. w Radomsku — z dn. 31. VIII. 1945 r., nr dekr. O. Pers. 12916/47.

9. Jaguczańska Kazimiera, b. naucz. Publ. Szk. Powszechnej nr 3 w Wilnie — z dn. 31. VIII. 1945 r., nr dekr. O. Pers. 12752/47.

10. Migacz Franciszek, naucz. Publ. Szk. Powsz. nr 86 w Łodzi — z dn. 31. VIII. 1947 r., nr dekretu Os. 7981.

11. Jankowski Marian, naucz: w P. Gimn. i Lic. w Głownie — z dn. 31. III. 1947 r., nr dekr. Os. 7340/47.

12. Sławeta Bronisława, naucz. Publ. Szk. Powsz. we wsi i gm. Gidle, pow. radomszczańskiego — z dn: 31. VIII. 1947 r., nr dekr. Os. 6629/47.

13. Postułowa Józefa, naucz. Publ. Szk. Powsz. w Dziebałtowie, pow. konecki — z dn. 31. VIII. 1947 r., nr dekr. O. Pers. 14536.

14. Kubik Konstanty, naucz. Publ. Szk. Powsz. im. św. Kazimierza w Piotrkowie — z dn. 31. VIII. 1947 r., nr dekr. O. Pers. 24398.

Część nieurzędowa

HYRA WACŁAW

DWA OBOZY

„Aktywność obozu imperialistycznego rozwija się w dziedzinie poczynań wojskowo-strategicznych, ekspansji ekonomicznej i walki ideologicznej. Dla udaremnienia planów imperialistycznej agresji konieczny jest wysiłek wszystkich demokratycznych, antyimperialistycznych sił Europy".

Oto fragment deklaracji opublikowanej w październiku ub. r. w wyniku Narady 9-ciu Partii Marksistowskich. Fragment, który w telegraficznym skrócie przedstawia syntezę obecnej sytuacji politycznej na arenie międzynarodowej.

Dla przeciętnego, szarego człowieka w słowach przytoczonej cytaty jest coś, co jednocześnie przejmuje go niewiarą, zdziwieniem i groźną obawą. Wrażenia te potęgują się i przybierają na sile szczególniej wówczas, jeśli tym człowiekiem jest przedstawiciel narodu polskiego — narodu, który poza Związkiem Radzieckim poniósł najboleśniejsze straty w zmaganiu się z nie mającym precedensu w historii bestialstwem okupacji hitlerowskiej. Dla nas Polaków, którzy przetrwaliśmy piekło drugiej wojny światowej, którzy niemal w każdym miesiącu święcimy bolesne rocznice hekatomb naszych braci, którzy borykamy się, dźwigając kraj z ruin i zgliszcz, myśl o nowej perspektywie wojny staje się dławiącym koszmarem.

Pamiętamy historyczną datę 25 czerwca 1945 r. datę podpisywania prze Związek Radziecki, Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię i inne kraje świata Wielkiej Karty Narodów Zjednoczonych. Przypomnijmy sobie, co głosi ta Karta:

„Uchronić przyszłe pokolenia od klęsk wojny, która dwukrotnie w ciągu naszego życia wyrządziła niewypowiedziane cierpienia ludzkości. Stosować tolerancję i żyć wspólnie w pokoju jeden z drugim, jak dobrzy sąsiedzi. Zjednoczyć nasze siły dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa, zużytkować urządzenia międzynarodowe dla popierania postępu gospodarczego i społecznego narodów".

Piękne i zaszczytne są zacytowane hasła. Pragnieniem milionów ludzi całego świata jest, aby nie były one tylko pustym frazesem, papierową, bezwartościową formułą i miliony prostych ludzi całego świata przeciwstawią się gwałcicielom idei, którzy w rekordowo krótkim czasie zdążyli zapomnieć, że sami akceptowali ją swymi podpisami!

Należy sobie uprzytomnić, że akt napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę w 1939 r. był jedynie zasłoną dymną, pokrywającą właściwy cel rozgrywki między siłami faszyzmu i wstecznictwa reprezentowanymi przez państwa osi z jednej strony, a siłami postępu i demokracji reprezentowanymi przez Związek Radziecki z drugiej. Stany Zjednoczone długo pozostawały w roli obserwatora, toczących się śmiertelnych zapasów. Kiedy wreszcie przystąpiły do wojny, trzeba powiedzieć, że bynajmniej nie szlachetne pobudki były tego przyczyną. Celem zaagażowania się państw anglo-saskich do drugiej wojny światowej nie była bynajmniej chęć odbudowy i umocnienia ładu demokratycznego w Europie, nie była chęć likwidacji faszyzmu i nowych możliwości i agresji ze strony Niemiec. Stany Zjednoczone, a w raz z nimi Anglia postawiły sobie za cel usunięcie Japonii i Niemiec jako groźnych konkurentów handlowych na rynkach zbytu Europy. Tak więc już w samym toku działań wojennych zarysowały się różnice między sojusznikami zarówno odnośnie celów wojny jak i budowy porządku świata po wojnie. Sytuacja międzynarodowa jaka wytworzyła się po zakończeniu działań wojennych pogłębiła różnice i przeprowadziła wyraźną linię podziału między sojusznikami. Sytuację tę można określić dwoma zasadniczymi momentami: Pierwszy — to poważne przesunięcie się układu państw kapitalistycznych przy ogólnym osłabieniu kapitału światowego. Drugi — to wybitne wzmocnienie demokracji światowej, wynikające ze wzrostu potęgi, wagi i znaczenia Związku Radzieckiego, oraz ze zdobycia władzy państwowej w szeregu krajów europejskich przez rewolucyjno-demokratyczne i postępowe partie narodu, oraz powszechny wzrost sił szczerze demokratycznych.

Mówiąc o przesunięciu w układzie państw kapitalistycznych należy rozumieć, że spośród 6-ciu tzw. wielkich mocarstw imperialistycznych (Niemcy, Japonia, Anglia, Stany Zjednoczone, Francja i Włochy) trzy odpadły w wyniku przegranej wojny. Francja dotknięta zniszczeniem została osłabiona i straciła swe znaczenie, zostały tylko Anglia i Stany Zjednoczone. Anglia i Stany Zjednoczone są tymi mącicielami pokoju, tą siłą, która drogami presji, szantażu politycznego, ekono-

micznego i ideologicznego, zmierza do rozpętania nowej, straszniejszej jeszcze, bo wyposażonej w udoskonalone, środki techniczne, zawieruchy wojennej.

Anglia i Stany Zjednoczone, to dwa mocarstwa, uważane potocznie jako równorzędni partnerzy, działający zgodnie ze sobą i w ścisłej współpracy. Przyjrzyjmy się bliżej temu zagadnieniu.

Bezsilność wojskowa Anglii wobec napaści niemieckiej, wykazała jej osłabienie pod względem wojskowym i politycznym. Na skutek czasowej utraty łączności metropolii z koloniami, Anglia została odcięta od baz zaopatrzenia żywnościowego i całkowicie uzależniona od dostaw amerykańskich, zadłużając się w tym czasie na sumę 30 miliardów dolarów. Druga wojna światowa zamiast spodziewanego bogactwa przyniosła W. Brytanii katastrofę finansową.

Anglia spośród wszystkich państw na świecie posiada najmniejszy odsetek, bo zaledwie 5,2% ludności zatrudnionej w rolnictwie. Przy takiej strukturze gospodarczej Anglia musi eksportować bardzo poważną część swej gotowej produkcji, aby móc importować żywność i potrzebne surowce.

W 1938 r. Anglia importowała towaru na 858 milj. funt. szterl., a eksportowała za 471 milj. funt. Deficyt 387 milj. funt. pokrywany był z zagranicznych dochodów, spośród których najpoważniejszymi pozycjami były sumy z zagranicznych inwestycji kapitału, sięgające 200 milj. funt., oraz dochód z frachtów przekraczający 90 milj. funt.

Te dwie pozycje dochodowe Anglii uległy na skutek wojny ogromnemu skurczeniu i nadal stale maleją. Angielski przegląd ekonomiczny ocenia, że w 1947 r. ogólny dochód z kapitału, ulokowanego zagranicą nie przekroczył 60 milj. funt. Dochód z frachtów również nieustannie się zmniejsza.

Przyczynę tego najlepiej zilustrować cyframi:

W roku 1939 tonaż floty handlowej Anglii wynosił 17 milj. tonn, czyli stanowił 26% ogólnego tonażu światowego. W roku 1945 tonaż ten zmniejszył się o 11 milj. tonn i stanowi już tylko 15% światowego tonażu. W tym samym czasie morska flota handlowa St. Zjednoczonych wzrosła z 8,7 milj. tonn do 36 milj. tonn, co stanowi 53% ogólnego tonażu światowego. Tak więc amerykańska flota handlowa, która przed wojną była o połowę mniejsza od angielskiej, po wojnie przewyższyła tę ostatnią przeszło trzykrotnie.

Opublikowana ostatnio decyzja Sir Stafford Crippsa, dotycząca zmniejszenia przydziałów stali na potrzeby budownictwa okrętowego, wywołała oburzenie wśród robotników angielskich, a poseł komunistyczny Gallacher złożył w tej sprawie protest w Izbie Gmin. Wynik tego protestu łatwo przewidzieć, zważywszy, że decyzja rządu brytyjskiego powzięta została niewątpliwie pod naciskiem Stanów Zjednoczonych, które w swym najbliższym planie eksportowym przeznaczając dla Anglii tytoń i suszone jabłka, uważają, że transport tych artykułów własną flottą handlową jest bardziej popłatny.

Tak więc skończył się mit o panowaniu W. Brytanii na morzach świata.

Ekonomiści obliczają, że Anglia straciła w latach drugiej wojny światowej jedną czwartą swego majątku narodowego, a deficyt handlu zagranicznego za rok 1947 przekroczył niespotykaną dotychczas sumę 700 miljonów funtów.

Imperium Brytyjskie stoi przed perspektywą upadku. Jedyna droga ratunku przez zwiększenie eksportu, nie ma żadnych szans powodzenia, wobec bezkonkurencyjnego eksportu amerykańskiego, który wypiera Anglię nawet ze sfer jej niedawno wyłącznych wpływów— z dominiów.

Eksport Anglii zmalał w Kanadzie na korzyść St. Zjednoczonych o 6%, w Australii o 5%, w Nowej Zelandii o 23%, w Indiach o 19%.

Poważnym hamulcem rozlania się szerokiej ekspansji gospodarczej St. Zjednoczonych na angielskie dominia jest dotychczas stosowany przez Anglię system ceł ochronnych. System ten jest w tej chwili przedmiotem ostrych ataków St. Zjednoczonych i należy się spodziewać, że Anglia zagłębiając się coraz bardziej w kieszeni amerykańskiej już wkrótce będzie musiała ulec tym atakom. Kapitał amerykański nikomu nie udziela pożyczek z pobudek altruistycznych. Strumień amerykańskich dolarów jest złotą pułapką, przy pomocy której Stany Zjednoczone podporządkowują sobie schwytane państwo, ograniczają ich niezależność gospodarczą, a co za tym idzie suwerenność polityczną. Anglia wyciągając ręce po amerykańskie dolary, wyciąga je jednocześnie po kajdany dla siebie, z roli imperium przechodzi do roli wasala, do roli półkolonji Stanów Zjednoczonych.

Jasnym jest, że politycy angielsy zdają sobie sprawę z pogłębiającej się coraz bardziej sytuacji zależności i podporządkowania się interesom amerykańskim. Kapitał angielski nie jest już jednak w stanie przeciwstawić się kapitałowi amerykańskiemu. Jednocześnie Churchill jako rzecznik kapitału angielskiego widzi nieustany wzrost sił światowej demokracji i fakt ten jest dla niego największą groźbą, dlatego jak bankrut stawia ostatnią stawkę na awanturniczą politykę imperializmu amerykańskiego, widząc jedynie wyjście w podboju państw wyzwolonych spod jarzma kapitału monopolistycznego, uważając, że tylko w tym wypadku będzie można rozwiązać sprzeczności anglo-amerykańskie. Linia polityczna Churchilla wygłoszona w słynnym przemówieniu fultońskim jest kontynuowana przez oficjalną politykę Bewina. Trzeba powiedzieć, że mentalność społeczeństwa angielskiego jest doskonałą pożywką dla tej polityki. Naród angielski, którego dobrobyt od stulecia był związany z kolonialną eksploatacją, nie chce w swojej większości pogodzić się z myślą, że można żyć inaczej niż drogą panowania nad innymi narodami.

Tak więc przekonanie o równorzędności Anglii, jako partnera Stanów Zjednoczonych jest niesłuszne. Stany Zjednoczone są jedynym państwem kapitalistycznym, które wyszło wzbogacone z drugiej wojny światowej. Monopole amerykańskie zarobiły na wojnie przeszło 50 miliardów dolarów, i nadal pomnażają swe bogactwa, eksploatując zubożałe narody Europy. Należy jednak zrozumieć, że eksport amerykański, ten jedyny klucz bogactwa monopoli kapitalistycznych Ameryki, utrzymany jest na dotychczasowym poziomie dzięki udzielaniu pożyczki przez rząd St. Zjednoczonych innym krajom. Pożyczki te jadnak wyczerpują się szybko i eksportowi amerykańskiemu grozi poważne zała-

manie. Dalsze udzielanie pożyczek wytwarza błędne koła i przekreśla perspektywy wypłacalności dłużnika. Monopoliści amerykańscy pragną za wszelką cenę ratować ustrój kapitalisyczny innych państw, gdyż od tego zależy przede wszystkim uratowanie takiego ustroju i w samych Stanach. Monopoliści amerykańscy rozumieją, że wystarczy kilkanaście lat pokojowej twórczej pracy dla Związku Radzieckiego i innych państw o ustroju demokratycznym, aby wykazać praktycznie wyższość gospodarki socjalistycznej nad kapitalistyczną. Dlatego, w imię obrony i ratowania systemu kapitalistycznego, imperializm amerykański podejmuje walkę z nowym demokratycznym światem.

Dążąc do realizacji doktryny nowego podboju świata, imperializm amerykański rozwija swą działalność po linii ekspansji wojskowo-strategicznej, ekonomicznej i walki ideologicznej.

Wydatki Ameryki na armię i flotę wynoszą przeszło 11 miliardów dolarów rocznie. Na utrzymanie sił zbrojnych Stany Zjednoczone przeznaczyły w r. 1947 — 35% budżetu czyli 11 razy więcej aniżeli w r. 1938.

Na początku wojny 1939 r. armia amerykańska w szeregu państw kapitalistycznych znajdowała się na 17 miejscu, obecnie znajduje się na pierwszym.

Jednocześnie zrywa się zobowiązania odnośnie kontroli broni atomowej, jednocześnie przygotowuje się broń bakteriologiczną.

Amerykańskie misje wojskowe szykują bazy lotnicze na Alasce w Japonii, Włoszech, południowej Korei, Chinach, Iranie, Grecji, Austrii i Zachodnich Niemczech.

Ustrój kapitalistyczny został poderwany w Europie przede wszystkim na skutek klęski głównego filaru kapitalizmu — Niemiec hitlerowskich. Dlatego też, aby ten ustrój odbudować należy w pierwszym rzędzie odbudować kapitalistyczne Niemcy. Koncepcja ta zawoalowana w początkowym okresie realizacji planu Marschala, dzisiaj w świetle uchwał frankwurckich, gwałcących Konferencję Poczdamską stawiana jest z brutalną przejrzystością.

Słowo — bezczelność to łagodne określenie oświadczenia Forrestala, który stwierdza, że w zamian za pomoc amerykańską, państwa europejskie powinny oddać Stanom Zjednoczonym bazy wojskowe. Amerykańskie ministerstwo obrony proponuje zjednoczenie w swym ręku kierownictwa sił zbrojnych 16 państw objętych planem Marschalla.

Szczególnie niebezpieczną i wyrafinowaną metodą stosowaną przez podżegaczy wojennych z Wall-Strett jest wykorzystanie przez nich zdrajców i renegatów socjalistycznych — prawicy socjalistycznej spod znaku Bluma, Bewina, Saragaty i im podobnych. Działalność tych agentów finansjery amerykańskiej jest tym niebezpieczniejsza, że prowadzona za parawanem demokracji i frazeologii socjalistycznej, usypia czujność mas pracujących i wprowadza w ich szeregi dezorganizację. Pan Bevin „socjalista" angielski bardzo szybko, bo zaledwie po 3-ch latach zapomniał, że Anglia również złożyła swój podpis pod historyczną deklarację Narodów Zjednoczonych. Pan Bevin dzisiaj już wcale niedwuznacznie atakuje Związek Radziecki, próbując jednocześnie montować antyradziecki blok zachodni.

Jaskrawym przykładem zgubnej polityki prawicy socjalistycznej jest Francja. Eliminacja partii Komunistycznej z rządu Francji, prowadzi naród francuski w błyskawicznym tempie do ruiny gospodarczej, do pełnej utraty ekonomicznej i politycznej suwerenności na rzecz imperializmu amerykańskiego. Dewaluacja franka, głodowe płace, upadek rolnictwa i przemysłu, rozbicie klasy robotniczej, rozłam w Związkach Zawodowych, oto żniwo polityki p. Bluma, torującego drogę do władzy dla francuskiego Hitlera—De Goula.

Wojenne elementy w polityce St. Zjednoczonych są niebezpieczne dla pokoju światowego. Wiemy jednak dobrze, że wielką jest droga jaka wiedzie od chęci wywołania wojny do jej zrealizowania. Nie wystarczą same przygotowania materialno - techniczne, trzeba jeszcze skłonić do wojny najszersze rzesze społeczeństwa. Podżegacze wojenni dobrze wiedzą, że narody skąpane we krwi drugiej wojny, a zwłaszcza narody walczące przeciwko hitleryźmowi są przeciwko wojnie i pragną pokoju.

Ten najsłabszy, a jednocześnie najważniejszy odcinek na froncie przygotowań wojennych, reakcja światowa stara się wzmocnić przez zaciekłą antysowiecką i antykomunistyczną kampanię propagandową.

Labaurzyści i inni rzecznicy burżuazyjnej demokracji, prowadzą oszczerczą kampanię przeciw usrojowi radzieckiemu, równocześnie uważają za rzecz zgoła normalną krwawą dyktaturę faszystowskiej mniejszości nad narodem Grecji i Turcji, zamykają oczy na liczne jaskrawe fakty pogwałcenia zasad nawet formalnej demokracji w krajach burżuazyjnych, pokrywają milczeniem ucisk narodowy i rasowy, korupcję i bezceremonialne deptanie praw demokratycznych w St. Zjednoczonych.

Jeśli stwierdziliśmy, że w obecnej sytuacji politycznej skrystalizowała się wyraźna linia podziału między obozem imperialistycznym, antydemokratycznym, a obozem antyimperialistycznym, demokratycznym, to na przykładzie przytoczonych faktów, można ocenić intencje i siły jakimi dysponuje ten pierwszy obóz.

Zastanówmy się jakimi siłami rozporządza obóz stojący po lewej stronie barykady.

Szeregi obrońców i zwolenników kapitalistycznych form produkcji kruszą się coraz bardziej. Są one tylko liczne w St. Zjednoczonych, w pozostałych państwach kapitalistycznych szerokie masy pracujące nie widzą żadnych powodów do obrony i utrzymania kapitalistycznych form produkcyjnych. Wprost przeciwnie powojenna bieda i nędza będąca produktem kapitalizmu przekonywuje je o konieczności zastąpienia starych form ustrojowych nowymi, wzmacnia wśród nich dążenia do zbudowania nowego, lepszego życia. Jest wiele na to faktów i dowodów. Nie w obronie kapitalizmu głosowała większość narodu angielskiego na Partię Pracy.

Dowodem parcia mas pracujących do przebudowy starych kapitalistycznych stosunków społecznych jest powszechny w całej Europie olbrzymi wzrost liczby członków i sympatyków partii komunistycznych i socjalistycznych, liczby głosów oddanych za nimi przy różnych wyborach. Siły postępu i demokracji wzrosły na całym świecie. Głównym reprezentantem tych sił jest Związek Radziecki. Wojna przede wszystkim wykazała naocznie ogromną siłę państwa socjalistycznego, siłę, której nie chcieli dostrzec wrogowie ZSRR.

Przemysł dostarczył armii radzieckiej pierwszorzędnej broni, amunicji, sprzętu i umundurowania. Rolnictwo zaopatrzyło armię i kraj w żywność. Dzięki rozbudowie terenów wschodnich — Uralu, Azji Środkowej i Syberii — gospodarka radziecka mimo czasowej utraty najcenniejszych obszarów na zachodzie, mogła odrodzić się w nowej rezerwowej bazie. ZSRR przeprowadził nie mającą precedensu w historii, ewakuację znacznej części urządzeń przemysłowych na wschód i zdołał je uruchomić w rekordowym czasie. ZSRR w ciągu trzech lat wytrzymał napór, prawie wszystkich sił lądowych i olbrzymiej większości sił powietrznych Niemiec hitlerowskich. Nie można porównywać skali operacji przeprowadzonej na froncie wschodnim z operacjami na jakimkolwiek innym froncie działań wojennych. Tak np. w 1942 r. w Rosji walczyło 240 dywizji faszystowskich, gdy w tym samym czasie operacje w Egipcie przeprowadziło 15 dywizji. Nawet po anglo-amerykańskim desancie we Francji, dokonany dzięki zwycięskiej ofenzywie armii radzieckiej — Niemcy trzymali na froncie wschodnim 230 dywizji, podczas gdy na froncie zachodnim związanych było zaledwie 60. Są ludzie usiłujący przypisać niesłychane zwycięstwo armii radzieckiej pomocy materialnej państw zachodnich. Istotnie armia radziecka otrzymała pewną pomoc z Anglii i Ameryki, ale pomoc ta była nikłym ułamkiem w stosunku do potrzeb i w stosunku do tych ogromnych zasobów, które wytwarzała gospodarka radziecka. Armia radziecka otrzymała od sojuszników łącznie 12 tys. samolotów i 11 tys. dział. Ilość ta nie równoważy się nawet z kilkumiesięcznymi stratami frontu wschodniego. Natomiast przemysł radziecki wyprodukował tylko w ciągu ostatnich trzech lat wojny 120 tys. samolotów, 360 tys. dział i 90 tys. czołgów.

Trzeba sobie powiedzieć, że o zwycięstwie w tych gigantycznych zapasach nie zdecydowała sama materia, nie sam tylko sprzęt — ten element, którym dzisiaj usiłuje szantażować świat cały — imperializm amerykański. Zasadniczą siłą, której nie posiada monopolistyczny kapitał amerykański, a który pozwolił Związkowi Radzieckiemu pokonać żelazne dywizje hitlerowskie jest człowiek radziecki. Tylko nowy człowiek, wyzwolony spod przeżytków starej ideologii, świadomy gospodarz swego kraju mógł sprostać olbrzymiemu wysiłkowi, wielkim wyrzeczeniom, mógł wykazać tyle hartu i twórczej siły.

Władza radziecka otwarła przed swymi obywatelami szerokie perspektywy rozwoju. Znikły przegrody oddzielające człowieka pracy od oświaty i kultury, od swobodnego wyboru zawodu, od czynnego udziału w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym. W ZSRR nie względy klasowo-majątkowe, lecz osobiste zdolności i praca decydują o miejscu jednostki w społeczeństwie, o jej awansie społecznym. Państwo radzieckie od pierwszej chwili swego powstania łożyło ogromne sumy na cele kulutralno-oświatowe, na cele służące rozwojowi obywatela. W 1947 r. sumy przeznaczone na te cele osiągnęły olbrzymią kwotę 107 miliardów rubli wobec 80 miliardów w roku 1946. Jest rzeczą znamienną, że w tym samym czasie wydatki na obronę narodową zmniejszyły się z 72 miliardów w r. 1946 do 67 miliardów w roku bież. Jest to najlepszym dowodem polityki pokojowej ZSRR i najgłębszej troski o dobro człowieka radzieckiego.

Prosty człowiek radziecki stoi na straży pokoju. Na straży pokoju stoją miliony prostych ludzi Polski, Czechosłowacji, Bułgarii, Jugosławii oraz innych krajów Europy i całego świata, miliony te znajdziemy nawet w samym ognisku imperializmu w Stanach Zjednoczonych. To jest ta przeogromna siła, która zdolna jest przeciwstawić się podżegaczom wojennym. Siłę tę należy tylko skoordynować i uzbroić ideologicznie.

Idea jednolitego frontu zrobiła wielkie postępy nietylko w szeregach partii robotniczych w krajach demokracji ludowej, ale również w państwach kapitalistycznych. Jako przykład służyć może włoska partia socjalistyczna, która oparła się naciskowi reakcji i nie poszła na zerwanie współpracy z komunistami.

W innych partiach na zachodzie mimo antyjednościowej i antysowieckiej polityki wielu ich przywódców, również nurtują silne prądy za współdziałaniem z partiami komunistycznymi, oraz współpracy ze Zw. Radzieckim.

Antyjednolitofrontowa polityka Bluma nie znajduje posłuchu wśród francuskiej klasy robotniczej. Pewna część francuskiej partii socjalistycznej stoi na gruncie współpracy z komunistami i wprowadzania ich do rządu.

Jedność działania partii socjalistycznych i komunistycznych stanowi najważniejszy klucz do rozwoju sytuacji w Europie w duchu dążeń i interesów klasy roboniczej, w duchu demokracji i pokoju.

Jeśli Polska może się dzisiaj poszczycić o wiele wyższymi osiągnięciami odbudowy gospodarczej w zestawieniu z innymi państwami mniej zniszczonymi wojną jak np. Francja — to niewątpliwie tego przyczyną jest dobrze pojęta i praktycznie realizowana jedność Partii Robotniczych. Partie klasy robotniczej muszą zjednoczyć swe wysiłki, aby wysunąć się na czoło narodów Europy w obronie pokoju świata i własnej suwerenności. Rozumiemy doskonale, że niepodległość i bezpieczeństwo Polski związane jest nierozerwalnie z zachowaniem suwerenności narodów europejskich i zabezpieczeniem pokoju świata.

Będziemy nadal jednoczyć wszystkie siły patriotyczne narodu, wszystkie te siły, którym jest drogą Niepodległość Ojczyzny. Będziemy umacniali na trwałych podstawach szeroki front narodowy, w obronie pokoju, cementując solidarność europejską, solidarność międzynarodową sił postępu i wolności w zrozumieniu, że tym sposobem służymy interesom narodu, interesom umocnienia Niepodległości i bezpieczeństwa Polski Ludowej.

RECENZJE

Młoda Polska, wybór poezji, opracował Tadeusz Żeleński (Boy) — wydawn. Biblioteki Narodowej, Wrocław, Zakład Narod. im. Ossolińskich, str. LVI+474.

Jest to właściwie wznowienie, ale książki znanej bardzo niewielu, gdyż pierwsze jej wydanie ukazało się we Lwowie we wrześniu 1939 r., przy czym większa część nakładu uległa zniszczeniu w czasie wojny.

Z niewielu publikacji tekstów okresu Młodej Polski (Galiński, Lam, Feldman) — wydanie Biblioteki Narodowej wyróżnia się przede wszystkim obszernym wstę-

pem pióra najlepszego znawcy tego okresu Boya-Żeleńskiego, objaśnieniami rzeczowymi tekstu i krótkimi dodatkami bibliograficznymi, odnoszącymi się do poszczególnych autorów. W tekstach znaleźli miejsce autorzy często mało znani, a dla epoki charakterystyczni, jak W. R. Lieder, M. Komornicka i inni. Książka ta jest niezbędną pomocą dla każdego polonisty i ciekawą lekturą dla każdego miłośnika poezji i literatury ojczystej. *E. J.*

Stanisław Skimina — Elementa Latina. IV. Podręcznik do nauki języka łacińskiego. Wrocław. Wydawn. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. 1947. Cz. I. Tekst str. 68 + 1 mapka. C z. II. Objaśnienia, uwagi metryczne, słowniczki. Str. 102 + 2.

Wybór z zakresu prozy i poezji łacińskiej, Elementa Latina (IV rok nauczania) Stanisława Skiminy spełnia zasadniczo postulaty, jakie od tego rodzaju podręcznika wymaga chwila bieżąca.

Przede wszystkim uwzględnione przez autora teksty z pism autorów starożytnych są łatwe i dla młodzieży borykającej się jeszcze na tym stopniu nauczania, zwłaszcza w dzisiejszych warunkach z trudnościami składni łacińskiej zupełnie dostępne, po drugie wybór tak fragmentów prozy i poezji rzymskiej, jak uzupełniających je czytanek polskich jest bardzo trafny i wnikliwy — daje bowiem z jednej strony obraz psychiki Rzymianina i kultury rzymskiej z doby jej najświetniejszego rozwoju, z drugiej rzuca światło na zagadnienia zawsze żywotne, związane z współczesną rzeczywistością dziejową.

Nauczyciel odpowiednio interpretując urywki z dzieł Cycerona, Liwiusza, Salustiusza, czy Seneki pogłębi nie tylko wiedzę filologiczną ucznia, ale wpoi weń przekonanie o niezniszczalności ideałów starożytnych, i ich zawsze żywym wpływie na duszę człowieka, zagadnienia współczesnego narodu i państwa.

Wypisy z zakresu prozy rozpadają się na trzy działy: A) De L. Sergii coniuratione, B) Viri vere Romani, C) Viri vere humani.

W dziale pierwszym fragmenty z pierwszej mowy Cycerona przeciw Katylinie oraz z działu Salustiusza (De coniuratione Catilinae) dają obraz spisku Katyliny i jego przywódcy.

W dziale drugim w urywkach z pism Cycerona (De officiis, Pro Cn. Plancio. In M. Antonium oratio), z dzieła Liwiusza Alberte condita zarysowuje się idealny obraz cnoty rzymskiej „virtus Romana" — w trzecim wreszcie, w wyborze z De officiis, Pro of. Licinio Eretria poeta oratio, z listów Pliniusza i Seneki — ideał człowieka, któremu „nic, co ludzkie nie jest obce".

Co się tyczy wyboru poezji zostały uwzględnione przez autora utwory typowe (Z Metamorfoz Ovidiusza: Cztery wieki, Potop, Arachne itp.) posiadające zawsze urok i mogące podbić serca młodzieży swym nieśmiertelnym pięknem.

Podręcznik ułatwi nauczycielowi pracę nie tylko nad pogłębieniem wiadomości uczniów z zakresu języka łacińskiego, ale nad rozwojem ich serc oraz charakterów.

Halina Stolarzewiczowa

Dr Stefan Rudniański, docent b. Wolnej Wszechnicy Polskiej — Technologia pracy umysłowej — (Higiena, organizacja, metodyka). Wydanie III. Przejrzał i we wstęp zaopatrzył Kazimierz Wojciechowski. Warszawa 1947. Spółdzielnia „Światowid". Str. 268.

Nowe wydanie książki dra Rudniańskiego stało się w warunkach powojennych nie tylko aktualne, lecz i palące. Zwłaszcza winno się ono znaleźć w rękach pedagogów i młodzieży — i to z dwóch racji: po pierwsze autor sam był pedagogiem i opierał się na głębokich i rozległych doświadczeniach w tej dziedzinie, to zbliża go i łączy z nami bezpośrednio, — po drugie dzieło to zawiera tyle praktycznych uwag, związanych z nowoczesną próbą naukowej organizacji pracy umysłowej i jej metodologii, że przede wszystkim winno z nich korzystać nauczycielstwo i przepoić nimi swoich wychowanków.

Książka Rudniańskiego to jedna z nielicznych u nas prób syntetycznych z zakresu higieny psychicznej umysłowca. Ponieważ zaś nauczanie powszechne kształtuje dziecko już od szóstego roku życia nade wszystko pod względem intelektualnym i na pierwszym planie rozwija te dyspozycje — przeto nic dziwnego, że same warunki pracy umysłowej, jej higiena, organizacja i metodyka winny być przedmiotem pieczołowitości tych, którym zadanie wychowawcze przypadło w udziale: nie dopuścić do przejawów patalogicznych, związanych z jednostronnością kierunkową kształcenia, nie pozwolić na lekceważenie drobnych, jednak nader ważnych odruchów warunkowych, jakie się wytwarzają z latami u człowieka, rozwijać dyspozycje uśpione w każdym dziecku i nauczyć je racjonalnie nimi rozporządzać, uświadamiać każdego pracownika umysłowego od lat najmłodszych o wartości i znaczeniu warunków fizjologicznych i nerwowych pracy umysłowej — oto zasadnicze zagadnienia, które autor rozpatruje z całą starannością i pod kątem praktycznych wskazań rozwiązuje. Ponadto przebogata kopalnia dyrektyw w zakresie techniki umiejętnego słuchania wykładów, korzystania z rozmów i dyskusyj w zespołach samokształceniowych, metody umiejętnej lektury i umiejętnego sporządzania notatek, szkiców oraz szczegółowej dyspozycji dzieł naukowych i literackich — słowem, analiza poparta argumentami i przykładami i zakończona obfitą bibliografią cechuje dodatnio postawę naukową autora.

Dodać trzeba, że życzyć sobie należy, aby książka Rudniańskiego została polecona przez Ministerstwo Oświaty do wszystkich bibliotek szkolnych, a nadewszystko by wprowadzono ją do zakładów kształcenia nauczycieli jako lekturę obowiązkową.

Dr S. P.

Aktualne wydawnictwa muzyczne dla szkół powszechnych.

Na rynku księgarskim w odrodzonej Polsce ukazało się już wiele wydawnictw muzycznych. Aby pomóc zainteresowanym, a zwłaszcza nauczycielom prowadzącym śpiew w szkołach podstawowych zamieszcza się dane orientacyjne, które mogą ułatwić wykorzystanie istniejącego już materiału w repertuarze pieśniarskim lub też nadadzą pewien kierunek w pracy samokształceniowej w dziale teorii muzyki.

1. W grudniu ub. r. Polskie Wydawnictwo Muzyczne wydało dawno oczekiwany śpiewnik w opracowaniu Bronisława Rutkowskiego „Śpiewajmy piosenki". Śpiewnik ten zalecony przez Ministerstwo Oświaty do użytku w szkołach podstawowych w zbiorze 250 pieśni zawiera bogaty i różnorodny repertuar szkolny, młodzieżowy, narodowy, religijny, ludowy, patriotyczny i żołnierski. Zbiór ten zawiera szeroką i różnorodną skalę pieśni i piosenek od najłatwiejszych, jednogłosowych do najbardziej skomplikowanych, czterogłosowych pieśni chóralnych, autorów dawnych i współczesnych. Może więc oddać nieocenione usługi w pracy nauczyciela śpiewu na wszystkich poziomach szkoły podstawowej.

Cena egzemplarza 400 zł. Nabyć go można w księgarni „Czytelnik" i innych.

2. Bogaty materiał repertuarowy dla szkół podstawowych zawiera również „Nowy Śpiewnik" St. Świtalskiego, zatwierdzony pismem Ministerstwa Oświaty z dnia 7. VII. 1946 r. IV. 876/46, który winien być wykorzystany jako książka pomocnicza dla młodszych klas szkoły powszechnej. Instrukcja załączona do niniejszego komunikatu ułatwi nauczycielstwu zainteresowanemu tym zagadnieniem wykorzystanie całego repertuaru pieśniowego tego śpiewnika do odpowiednich zadań i ćwiczeń na różnych poziomach nauczania. Cena śpiewnika 50 zł. Adres, Łódź — Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, ul. Piotrkowska 123.

3. W ub. r. szkolnym ukazał się śpiewnik „15 pieśni do śpiewu zbiorowego". Opracował go na prawach rękopisu J. Pawłowski. Repertuar tam zawarty będzie częściowo wykorzystany do szkolnych audycyj muzycznych przez nauczycieli śpiewu na terenie szkół podstawowych m. Łodzi, jak również i w Okręgu.

Nawiązując do zagadnień Polski Współczesnej autor tego śpiewnika podaje „Hymn Narodowy" w wersji urzędowej, oraz pieśń czeską i słowiańską — 1-głosowo. Inne pieśni opracowane są 2- i 3- głosowo w formie przystępnej dla chórów dziecięcych.

Egzemplarz okazowy tego śpewnika został już przesłany poszczególnym Inspektoratom Szkolnym. Zgłoszenia należy kierować na adres: Miejski Wydział Kultury i Sztuki w Łodzi ul. Próchnika 11, ob. Andrzejewska. Należność licząc po 30 zł. za egzemplarz, będzie pobrana za zaliczeniem.

4. 14 pieśni jednogłosowych zawiera zbiorek „Piosnki dla najmłodszych" Z. Meisnerowej i Słoniewskiego. Wydanie Arcta — Warszawa, Nowy Świat 35. Cena 110 zł.

5. Nauczyciele śpiewu zaawansowani w grze na fortepianie mogą wykorzystać do inscenizacji i wszelkich imprez artystycznych na poziomie młodszych klas szkół powszechnych śpiewnik prof. Drobnera „Śpiewający zwierzyniec". Cena egzempl. 80 zł.

6. Również zachęcająco przedstawia się „Śpiewnik dla szkół powszechnych" Cz. I. Czesława Krycha.

Rozpoczynając od piosenek dla I kl. szkoły powszechnej obiecuje autor wydawanie dalszych części dla klas następnych. Każda z 15 piosenek śpiewnika ozdobiona jest odpowiednim rysunkiem. Cena egzemplarza 20 zł.

7. Do nabycia w księgarni P. W. K. S., Łódź, ul. Piotrkowska 123, są jeszcze 2 śpiewniki. Pierwszy z nich to „Nasze pieśni", opracowany przez Kamila Słomkowskiego. Cena 140 zł. Drugi — „Śpiewnik dla szkół powszechnych z rozkładem materiału na cały rok szkolny" w opracowaniu Kazimierza Poźniaka. Autor śpiewnika „Naszych pieśni" podzielił repertuar 134 pieśni 1, 2 i 3-głosowych na 6 części: I — pieśni szkolne, II — o Polsce, III — żołnierskie i harcerskie, IV — ludowe, V — znanych i wybitnych kompozytorów polskich, VI — chóralne.

Jest to pierwszy od chwili odzyskania niepodległości szkolny podręcznik śpiewu, dający dokładne wskazówki metodyczne przy opracowaniu pieśni.

8. Z czasopism zawierających wiele materiału teoretycznego, mogącego stanowić bardzo poważną pomoc w nauczaniu, zwłaszcza dla tych nauczycieli, którzy nie posiadają odpowiedniego przygotowania muzycznego, jest wydąwany przez Ludowy Instytut Muzyczny (L. I. M.) — „Poradnik Muzyczny". Pożądane byłyby zbiorowe zamówienia z powiatów. Zgłaszać na adres L. I. M. ul. Jaracza 19.

Nakładem tegoż Instytutu ukazały się również wydawnictwa chóralne obejmujące dotychczas 12 śpiewników, z których nr 1 i 4 mogą być w zależności od umuzykalnienia dzieci wykorzystywane jako materiał repertuarowy dla chórów szkolnych.

Nr 1. J. K. Lasockiego zawiera 30 pieśni na 1 i 2 głosy (pieśni narodowe, artystyczne, partyzanckie i ludowe). Str. 48, cena 70 zł.

Nr 4. W opracowaniu J. Swatonia (wiz. śpiewu i muz. w Min. Ośw.) obejmuje 8 pieśni ludowych spisko-orawskich na 3 głosowy chór równy. Str. 12, cena 70 zł.

9. Wracając dalej do czasopism muzycznych kilka słów poświęcić należy dwutygodnikowi *Ruch Muzyczny*, wydawanemu przez Polskie Wydawnictwo Muzyczne, który całkowicie jest poświęcony zagadnieniom życia muzycznego w Polsce. W czasopiśmie tym, obok artykułów pióra najwybitniejszych współczesnych muzyków i muzykologów, podawane są recenzje w dziale „Życie muzyczne w kraju" oraz ciekawa „kronika". Każdy z numerów podaje krótką informację o twórczości żyjących obecnie i piszących kompozytorów naszych, załączając również ich fotografie. Zarówno więc treść jak i forma tego czasopisma winna wpłynąć decydująco na zaprenumerowanie przynajmniej jednego egzemplarza dla każdej szkoły, której na sercu leży hasło upowszechniania muzyki. Indywidualne zaś prenumeraty poszczególnych nauczycieli byłyby dowodem żywego i pozytywnego ustosunkowania się do naszej wydawniczej rzeczywistości muzycznej.

10. *W planie wydawniczym* są przewidziane następujące nowości: „Chopin" T. Mayznera, nakładem Instytutu Fr. Chopina w Warszawie, ul. Zgoda nr 15.

11. Instytut Wydawniczy „Sztuka" ma w przygotowaniu „Spiewnik Szkolny" T. Mayznera na 2, 3 i 4 głosy. Adres: Warszawa, ul. Reja 9.

12. Również w przygotowaniu jest „Podręcznik śpiewu dla kl. III, opracowany przez prof. M. Kacperczyka. Będzie to pierwszy, zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty metodycznie opracowany podręcznik dla klasy III, w tym dziale pracy od chwili odzyskania Niepodległości.

13. Ministerstwo Oświaty przesłało w ograniczonej ilości jako okazowe „Spiewnik Polski" dla dzieci pol-

skich w Z. S. R. R. oraz piosenki i gry. Książki te opracowane przez dr Zofię Lissa wydane zostały w ub. r. w Moskwie. Na naszym rynku księgarskim wydawnictwa te dotąd nie ukazały się.

14. Ostatnio można nabyć w księgarniach zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty śpiewnik dla klas niższych Faustyna Piaska „Radość życia". Melodie 18-tu oryginalnych piosenek jednogłosowych są dostosowane zarówno pod względem formy jak i treści do poziomu przeciętnie umuzykalnionych dzieci. Cena 80 zł. Nakład Gebethnera i Wolffa — Warszawa. Do nabycia w większych księgarniach.

Spośród wszystkich wymienionych wyżej prac pierwsze miejsce oddać należy zaleconym przez władze szkolne śpiewnikom (patrz pkt. 1, 2, 14).

Na terenie naszego okręgu w związku z prowadzoną w tym roku akcją szkolnych audycji muzycznych (ok. 204 — instrukcja) szczególne zastosowanie znaleźć winien śpiewnik wskazany w p. 3 niniejszego artykułu.

Przy okazji zwrócić należy uwagę na konieczność wiernego odtwarzania melodii oryginalnych, a przede wszystkim pieśni sztandarowych.

Począwszy od klasy III szkoły podstawowej hymn „Jeszcze Polska nie zginęła" winnen być opracowany w wersji urzędowej, obowiązującej od r. 1927 (ok. Min. Ośw. z dnia 2. IV. 1927 r., poz. 90, str. 188), ponieważ od tej pory nie zostały podane żadne zmiany.

Śpiewniki wymienione w punkcie 1 i 3 podają właśnie te pieśni poprawnie.

Zmiana tonacji w nich z F na Es nie odgrywa tutaj żadnej roli. Tonacja może być dostosowana do skali głosu śpiewających, o czym decyduje nauczyciel prowadzący śpiew. Nie wolno jednak pod żadnym pozorem zmieniać melodii.

Jeszcze raz więc podkreśla się konieczność poznania i oceny śpiewnika nim przyjdzie do zastosowania go w nauczaniu. Wiele bowiem ukazało się śpiewników oraz ulotek nutowych, które za pośrednictwem nauczyciela korzystającego z nich bezkrytycznie mogą oddać upowszechnieniu muzyki tylko „niedźwiedzią przysługę".

W wypadku więc braku czasu, względnie trudności w ocenie poszczególnych pieśni, czy utworów zwrócić się należy do doświadczonego kolegi względnie instruktora śpiewu.

Podając ogólne informacje odnośnie powyższych wydawnictw zaznaczyć należy, że nie ujęto ich jako bilans dotychczasowego naszego dorobku od chwili Odzyskania Niepodległości, lecz wskazano jedynie na te prace, które ze względu na swą wartość dydaktyczną mogą być wykorzystane przez nauczyciela śpiewu szkoły podstawowej, nauczyciela pragnącego wzbogaconym repertuarem ułatwić sobie tak ciężką a zarazem piękną pracę, by na twarzyczkach swych młodych odtwórców—pieśniarzy wywołać niczym niezastąpiony uśmiech dziecięcy.

K. Kozłowski

Łódź, dnia 16 stycznia 1948 r.

Nakładem Wydawnictwa: Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Jaracza 11, tel. 251-72, wewn. 12

Drukarnia Państwowych Zakładów Wydawnictw Szkolnych w Łodzi

52/48 D - 018469